

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopolni naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje štreno tedensko pristojbino ter od vsake petit-vrste po 20 vin. na vsakokrat; na večje inserate in na mnogokratne inseriranje primerni popust. — Štrednja in sile leta 8 kren, na pol leta 4 kreno, na četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Boj za Celje.

Govor poslanca vit Berkša v seji dne
19. marca 1902.
(Dalje.)

Kar se tiče celjske gimnazije, ne moremo verjeti, da bi prebivanje 150 slovenskih fantičev v starosti od 10 do 15 let in petih slovenskih učiteljev moglo biti nemškemu Celju nevarno. (Pritrjevanje.) To vendar ni tehten vzrok, to zbornico deliti na dva tabora — tu Nemci, tu Slovani — a da je to vprašanje moglo pokopati ministrstva, je avstrijska specialiteta, katero bi drugod težko razumeli. (Pritrjevanje.)

Ko se jo prvič hotelo spraviti te strahovite razrede iz Celja, iz središča atrakcijskega ozemlja, predlagalo se je, naj se ustanove v Žalcu ali v St. Jurju. Žalec ima 96 hiš in 657 prebivalcev, (Čujte!), St. Jurij 65 hiš in 376 prebivalcev. (Čujte!) V teh hišah stanuje povprek pet do šest oseb. Lahko si je torej napraviti sliko o velikosti teh hiš in krajev in spoznati, da tod ni dobiti prebivališča. (Medklci.)

Misel na St. Jurij in na Žalec se je, kakor se mi dozdeva, opustila, in pozornost se je obrnila na Maribor.

Ali, če so slovenski razredi za kako nemško mesto nevarni, potem so v Mariboru ravno tako nevarni, kakor v Celju; zakaj hočete to nevarnost v Celju odpraviti, v Mariboru pa ustvariti? Tega ne morem razumeti.

Po ljudskem štetju nista ne Maribor in ne Celje nemški, nego jezikovno mešani mesti. Zakaj pa zahteva slovensko prebivalstvo, da se morajo ti razredi prav v Celju obraniti?

Ne iz narodnostnih razlogov, nego iz geografskih. Celje leži v središču celjskega glavarstva, kjer se križajo ceste, reke in železnice in je vsem delom atrakcijskega ozemlja pristopno.

Gimnazije zamorejo pač samo na večjih krajih obstajati, ne pa v malih trgih. Učitelji in dijaki dobe prebivališča samo v mestih, revni dijaki dobe tukaj tudi hrano zastoj — omenjam, da dobe v Celju dijaki 300krat na teden hrano — tu so dijaške kuhinje, zaslužek s korepetiranjem in drugi pomočki, ki dijakom omogočajo dovršiti gimnazijo.

Zahteva, da ostanejo slovenski razredi v Celju, je specijalno kmečka zahteva, za katero se zavzemam kot zastopnik večinoma kmetijskega volilnega okraja in za katero bi se moral zavzeti vsak poslanec, ki kmete zastopa.

Na teh slovenskih razredih študirajo sinovi revnih kmetov iz celjske okolice. Nemškega jezika niso zmožni, mnogo jih je, ki stanujejo na deželi pri starših, zjutraj hodijo v mesto in se vračajo zvečer ali se peljejo z železnico domov. Z Zidnega mosta, Laškega iz Rinskih toplic, iz Petrovč, iz Žalca, iz Storov, iz St. Jurja, torej s sedmih želez. postaj se vozijo dijaki, ker prihajajo v Celje vlaki s treh strani. Drugi starši, ki stanujejo bolj oddaljeno, skrbijo za otroke v mestu na ta način, da dovažajo gospodarjem lesa in pa raznih živil.

Ako se ti razredi premeste v Maribor, ki leži 67 kilometrov daleč na severno stran, se vzame tem siromašnim ljudem prilika poskrbeti svojim, šestokrat jako nadarjenim otrokom višjo

izobrazbo. Predlog Stürgkhov torej ne zadene narodnega razvoja slovenskega ljudstva, kar je njegov namen, — kajti, razvoj bi se vzlic temu nadaljeval — zadene pa revnejše prebivalstvo, česar zastopnikom kmetijskih volilcev ni možno dosti jasno predočiti. (Pritrjevanje.) Šole se usta navljajo tam, kjer so potrebne, v središču dotičnega ozemlja.

Gospoda moj! Znano vam je, da je X. dunajski okraj večinoma češki. Kaj bi rekli, če bi se hotelo za X. okraj ustanoviti nemško srednjo šolo, češka večina tega okraja pa bi rekla, da naj se le ustanovi, a ne v Favoritenu nego v Glognitzu.

Celje ima nemško večino, ima pa tudi slovensko manjšino. Leta 1890 se je naštele 4452 Nemcev in 1577 Slovencev. Od tedaj se je celjsko prebivalstvo pomnožilo za sedem odstotkov. Celje leži v središču devet sodnih okrajev obsežajočih okrajnih glavarstev celjskega in brežiškega. V vseh devetih okrajih — slušajte dobro! — ni ne edne nemške vasi, ne ednega nemškega kmeta. (Čujte!)

In ker raste vsako mesto po dotoku z dežele, se pač mora verjeti, da se v Celju množi slovensko prebivalstvo, nemško prebivalstvo pa pojema, ker nima dotoka z dežele.

Upam, da bo uspeh zadnjega ljudskega štetja ta, samo ob sebi umljivi, po zakonih narave vršeči se proces tudi s številkami izkazal.

Mislím, da edini razlog, ki ga navaja referent za odstranitev slovensko nemških razredov, je ta, da naj se ohrani samonemški značaj Celja, in naj se odstrani, kar Nemcem ni po volji.

Ako bi bilo Celje res čisto nemško mesto, bi pustili to še veljati, toda Celje je, kakor priča ljudsko štetje, še vedno dvojezično in vrh tega tudi gimnazija ne obstoji le za mesto Celje, nego za vse prebivalstvo devetih sodnih okrajev in po ljudskem štetju iz l. 1890 je med tem prebivalstvom 9635 Nemcev in 17662 Slovencev. (Čujte! Čujte! Medklci.) Torej samo 5 odstotkov tega prebivalstva je Nemcev, 95 odstotkov pa Slovencev. (Čujte! Čujte!)

Ako zadoni iz slovenske strani klic „Svoji k svojim“, ne kupujte pri sovražnikih slovenskega naroda, nastane vihar med nemškimi trgovci v Celju, kajti le tem je na obraniti slovenskih kupcev z dežele; ti kupci nosijo davke v mesto in urade, ki večinoma delajo za deželo, hoče mesto tudi imeti v svojem ozidju. Mesto tudi hoče, naj se prihranki slovenskega kmeta nalagajo v nemških denarnih zavodih, naj kmet s plačevanjem mitnine prispeva k mestnim bremenom, da, kmet naj jih sam plačuje; tudi hoče, da mora okraj vzdrževati ceste, ki vodijo v mesto, samo slovenskih šol noče. Ali to ne gre, zahtevati samo zase vse dobrote, ampak treba je imeti oziroma tudi na korist drugih in tu se gre za materialno korist najrevnejšega prebivalstva, namreč kmetijskega stanu (Tako je!)

Gospoda! Ali je tako nezaščno, da obstoje v dvojezičnem mestu, kakor je Celje, učni zavodi za dve narodnosti? Zaman iščemo v tej monarhiji analogij, razmer, kakršne vladajo na Štajarskem, ni nikjer več v celi monarhiji. (Res je!) V Pragi so štiri nemške in štiri češke gimnazije, v

Kralj. Vinohradih 1 nemška in 1 češka, v Piznu 1 nemška in 1 češka, istotako v Olomoucu in v Opavi, v Brnu dve nemški in dve češki gimnaziji.

Samo na Štajarskem ne sme tako biti. (Medklci.) Ali slovensko-nemški razredi v Celju morda ne odgovarjajo potrebi? Naj navedem številke. V letu 1895/96 je bilo v prvi razred sprejetih 89 učencev, in treba je bilo napraviti dva oddelka. (Konec prihodnjia.)

Izjava.

Samostojno slovensko narodno misleče dunajsko dijaštvo zavzema proti kompromisni ideji glede celjskega vprašanja, izraženi v „Slov. Narodu“ v sledeči izjavi svoje stališče, ki je ob ednem stališču vseh zavednih narodno čutečih Slovencev, kakor isto potrjuje historični razvoj narodne politike vseh drugih narodov, — da je vodilna ideja vsake narodne politike bramba realne narodne posesti, ozemlja in ljudstva, oziroma rešitev izgubljene posesti in da imajo v tej realni narodni posesti največjo vrednost mesta kot izvor kulturnega napredka — ter se pridružuje docela izjavi štajarskih poslancev in zaupnikov, ker meni:

1. da se je storila v vseh svojih posledicah še nedogledna napaka s tem, da je prišla ideja kompromisa s slovenske strani v javnost;
2. da bi, ko bi bila ideja sploh umestna, zadostovalo par privatnih pisem štajarskim poslancem, mesto, da se je razglasila v tako neprimernem momentu — ker je pač jasno, da se dá s prikrito taktiko doseči več kot z javno brbljavostjo;
3. da bi vsak politik moral znati presoditi dalekosežnost svojih besedi in vedeti, da pada s tem le novo orožje našim narodnim nasprotnikom in da omaja tako naše nezanesljive politične zaveznike;
4. da je poslanec, ki je sprožil ta predlog, oškodoval naš parlamentarni ugled in vero v resnost naših narodnih teženj, podprl Nemcem sumničenje „einer windischen Trutzburg“;
5. da se je tako postavilo naše slovanske zaveznike v zahvalo za to, da so Čehi poklicali svojega zadnjega moža na krov, da so se Poljaki s svojim velikim uplivom, da celo z ministrsko besedo zavzeli za našo sveto pravico, v nekam čudno luč, kakor da bi se le ti ne bili borili za našo pravico, nego storili zgolj čin sovražstva napram Nemcem;
6. da so Slovenci bržkone izgubili mnogo zvestih slovanskih zaveznikov, mesto, da bi jih za bodočnost tem ožje priklenili nase, ker se prete, da si bodo v bodoče vsak korak Slovencev na ljubo dobro premislili;
7. da se je s tem pokopala ideja obnove slovanske desnice;
8. da bodo posledice take liberalne taktike zgolj Nemcem koristile;
9. da je vsaka kompromisna izmenjava — da ji v tem slučaju ne dopušča vitalni narodni interes, ne narodni ponos — slaba, če jo sami, ne da bi nas kdo vprašal, ponujamo in tako svoja lastno blago podcenjujemo, ker le tedaj je upati, da dobimo veliko v zameno, če

nam je res veliko za stvar, katero dajemo v zameno in če se vsaj delamo, kot da bi jo sploh ne dali iz rok;

10. da nastaja sedaj kočljivo vprašanje, dobimo li za Celje, če nam že to jedva priborjeno pravico zopet ugrabijo, sploh kako primerno nadomestilo, ko se je prišlo v tako neumestnem trenutku z docela nepotrebno idejo na dan;

11. da pač ta korak jasno kaže, da nastopajo naši narodni zastopniki, če ne brez konkretnega, pa gotovo brez skupnega narodnega načrta na političnem torišču vsled razdirajočega nastopa posameznih elementov;

12. da je ta posredna pomoč vladi in Nemcem zopet edna značilnih posledic, izvirajočih iz zveze z Nemci in vlado;

13. da je verjetno, da je zviti diplomat minister Körber meneč, da bode Stürgkhova resolucija sprejeta, in v bojazni, da bi nastal radi tega na Slovenskem vihar opravičene narodne ogorčenosti, ki bi prisilil poslance do obstrukcije, obljubil liberalnim poslancem mastno liberalno kompenzacijo z namenom, da le-ti gase z vodenimi frazami in bagateliziranjem nastali plamen narodne ogorčenosti, da se vihar čim preje poleže in ne moti Körberju parlamentarnega dela. — Pa resolucija je bila odklonjena in liberalna kompenzacija je razpala v nič;

14. da se v tem dejstvu živo kaže, da ministra Körberja taktika napram Slovincem sestaja v tem, da izigra liberalce napram klerikalcem in obvlada tako ves slovenski narod po geslu: *Divide et impera!* Liberalci pa se dajo vedoma ali premamljeni izvabiti v vladne zanjke;

15. da je verjetno, da je Stürgkhov najboljši prijatelj, predsednik kluba nemških veleposelstnikov, pa ob ednem najožji prijatelj gosp. dr. Tavčarja, baron Schwegel, uplival na svojega prijatelja g. dr. Tavčarja in ga prekanil v tej za Slovence in Stürgkhov državniški renomé odločilni stvari;

16. da omenjeni poslanec izrablja narodne sile za nenarodni liberalizem, mesto da bi jih uporabljal v delu za narodni obstoj in procvit, in da — žalibog — hladno prepušča narodno idejo klerikalnim diplomatom in jim tako njih čete množi;

17. da je neumestno proglašati sebe največjim državnikiškim modrijanom, edino realnim politikom, ostale ogromne večine slovenskega naroda pa nezrelim gumbcem;

18. da ceni ta poslanec, če se ne odpove mandatu, bolj svojo osebo kot narodno korist. Mož, ki nima srca, ne bistrih oči za narodno korist, ne sme stati na odločilnem mestu;

19. da je list omenjenega poslanca zagrešil v najkrajšem času jako značilne nedoslednosti v želji, da krije svoje prvotne namere s prikupnimi argumenti. — Tako ponuja v četrtek v nadomestilo za Celje gimnazije v Barkovljah in Solkanu, dva dni pozneje pa izključno le gimnaziji v celjski okolici in Mariboru. In teh nedoslednosti je še dolga vrsta;

20. da je omenjeni list že davno jenjal biti glasilo celokupnega slovenskega naroda, ker se ravna izključno le po geslu: *Vse v večjo čast in slavo dr. Tavčarjevo!*

V tem uverjenju izjavlja samostojno slovensko narodno dijaštvo, da mož, kojega hvalijo vsi naši nasprotniki in kojemu je deveta briga, če se izlijo nanj cele kadi slovenske ogorčenosti, ne sme biti trenutek dlje slovenski zastopnik.

Samostojno narodno misleče dijaštvo roti pa ljubljanskega župana gosp. Iv. Hribarja, naj vendar že enkrat prereže prt med seboj in dr. Tavčarjem. Roti ga, da že enkrat z četo vseh narodni ideji zvestih zapusti liberalni tabor in se postavi z vso brezobzirnostjo proti vsem zunanjim in notranjim sovragom in škodljivcem slovenskega naroda. Prosi ga, da popusti če treba vsa si v časti prisluščena narodna mesta in vse nadaljne aspiracije in se poda na pot trnjeve, pa neoporne opozicije in upa, da župan Hribar, edina naša mlajšega zaroda, tudi če ga zapusté vsi njega dozdajnji prijatelji, brez ozira na vse napade in blatenja na tla svojega rodu v trenutku, ko rabi mož sposobnih in značajnih mož, ki so voljni posvečati svoje sile in žrtvovati svojo korist narodnemu blagru in narodni koristi.

Gospod župan! Ojunačite se in ustanovite Vi, ki ste po svojem srcu in po svojih zmognostih kot nalašč v to poklicani, mogočno preko kronovinskih mej segajočo vseslovensko narodno stranko.

Svobodne misli ne bo konec nikdar, slovenskemu narodu pa preti pogin, če ga bodo zastopali možje brez narodnega ponosa, brez srca in brez bistrih oči za narodno korist. Samostojno slovensko narodno misleče dijaštvo.

Dunaj, dne 2. aprila 1902.

Celjske in štajarske novice.

(Gledališka predstava) „Rokovnjači“, ki so se vprizorili v nedeljo drugič na našem odru, so zopet dosegli sijajen uspeh kakor ob prvi uprizoritvi. Občinstva je bila polna dvorana, kar povdarjamo z zadovoljstvom; to je znak, da so se začeli tudi v širših krogih intenzivnejše zanimati za naš napredek, to je znak, da so prišli do prepričanja, kako važno nalogo v prosvetnem in narodnem oziru ima naše gledališče, slednjič pa je to tudi dokaz, da imamo mi v Celju bodočnost. Igralo se je splošno v istini dobro, ter je bilo občinstvo izredno zadovoljno s predstavo. Imeniten tip gorenjskega pijančka in dobrovoljčka nam je podal v Mozolu g. Salmič, dovtipnega Rajtuzna je karakteristično pogodil g. Karlovšek, Polonico je igrala krasno gospica J. Serneceva, in prav tako so ostali, kakor gospa dr. Karlovškova, obe gospodični Cizeljevi, gđ. Doberšekova, ter gospodje Spindler, Doberšek, Rebek, Terček, Golar, Gregorec ter Fabiani in vsi drugi splošno ugajali. Gđ. Vrečerjeva pa je pela prekrasno, tako v rokovnjaškem taboru kot Nona, in v drugem dejanju je ljubeznivo priskočila na pomoč ter pela pesem „Zora sije“, za kar zasluži še posebno pohvalo. Mladi vojaki so zopet nastopili korenjaško in se izkazali prav vrle pevce. Tako smo bili vobče vsem zadovoljni in zdaj le željno in z nestrpnim zanimanjem pričakujemo nove predstave, ki naj nalik zadnji vplete nov lovorjev list v zgodovino našega dičnega „Pevskega društva“.

(„Dijaški dom“ v Celju.) Pri kazenski obravnavi dne 22. marca 1902 sta dva posestnika iz šmarnskega okraja prosila tožnika za odpuščenje ter plačala dvajset kron za „Dijaški dom“ v Celju, kar se tem potom javno potrjuje.

(Ponesrečil je) v četrtek na celjskem kolodvoru Jožef Štor, delovodja, na progi se mu je namreč spodrsnilo in lokomotiva velenjske železnice ga je na glavi in na hrbtu močno poškodovala. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico.

(Umrli je v Celju) dne 3. t. m. bišni posestnik in bivši trgovec Jož. Hummer. Svoj čas igral je veliko ulogo v Celju. Ko pa je propadel, zapustilo ga je vse renegatstvo in spoznal je zopet, da je bil rojen Kranjec. N. p. v. m.

(Napisi naših obrtnikov in trgovcev) nad njihovimi delavnicami in prodajalnami tvorijo izvzemši nekaj častnih izjem prav žalostno poglavje, ki priča še o veliki narodni nezavednosti teh krogov. Že parkrat smo omenjali to žalostno in za nas naravnost sramotno dejstvo, a še vedno je ostalo vse pri starem. A ne le, da so napisi samo nemški, celo imena dotičnih obrtnikov so tuintam pisana z nemškim pravopisom, boljše rečeno, krivopisom. Kaj takšnega bi bilo nemogoče pri vsakem drugem narodu, edino pri nas se najdejo ljudje, ki nočejo svojem jeziku dati one časti, ki mu pristojne. Takšni ljudje blatijo našo narodno čast, nas omalovažujejo in so krivi, da izgleda dandanes Celje, kakor da je v istini popolnoma nemško mesto, nabajajoče se kje gori na Pruskem. Le pogledjmo kakega privandranega nemškega trgovca, ki se je pritepel v kakšno slovensko vasico s trebihom za kruhom! Nad prodajalnico se mu sveti samo nemški napis, kakor v zasebnem jeziku, ki ga govori ljudstvo, preživljajoče njega in njegovo družino. Naši obrtniki se radi pritožujejo nad Slovenci, da jih ne podpirajo! Da so te njihove pritožbe, žal, desetkrat opravičene, je gotovo, a so temu včasih krivi oni sami. Najprej slovenske napise nad delavnicami in trgovinami bodo vedeli vsi, kdo je naš in kdo ne! Morda potem ne bodo več tožili, češ, da so Slovenci zamačajni, da ne

podpirajo svojih itd. — Bodimo vsi vedno in povsod neomajno narodni in zavedni. Spoštujmo svoj jezik in mu ne predpostavljajmo nemškega na svojih tleh! Držimo se gesla „Svoji k svojim!“ Drugače ne bomo v Celju nikdar nič napredovali, in imeli se bomo vedno boriti z Nemci in nemčurji. Zadnji dogodki, t. j. boj za našo gimnazijo, naj nam bode glasen opomin, da delajmo združenih moči, vedno po našem narodnem programu, ne odstopajoč od njega niti za trohico! Sedaj smo v našem mestu zaničevani in teptani; mi sami si lahko zboljšamo svoje stališče!

(Nemški stebri Celja se zopet majo) pa ne radi slovensko nemške gimnazije temveč ker denarna sušica pobira ednega hujskača za drugim. Kadar kak tak „nemški purger“ posebno kriči in zabavlja na Slovence ter proglašja Celje za nemško mesto — takrat mu že teče voda v grlo in vse častenje Bismarcka in Lutra ga ne reši. Mladi J. Radakovits se je skašljaj in opusti trgovino z železom v Celju. Rakuschev Julček usmili se je mladeniča in prevzel celo ropotijo, da nima Radakovits drugih sitnosti. Kdo se smeje od teh dveh, je težko uganiti. — V petek popoldne pa je sodnija pritislila svoje pečate na vrata trgovine z glažuto mestnemu odborniku, aranžerju vseh nemških veselice ter groznemu Germanu pred Bogom in pred ljudmi K. Pretnerju. Mož je sila ogorčen na Slovence, da niso tako neumni pritrditi njegovemu mnenju in mu nositi denar skupaj za njegove potrebe; zato pa marš vun s slovensko nemško gimnazijo iz Celja. Tudi par drugih nemških stebričkov precej poka in v kratkem je pričakovati glasu: „Zvonovi zvonite, iz Celja spremite, gre od dela in teže Bismarokov sin.“

(Lutriš vera že rodi svoj sad), kar v povedati hotelir g. Terschek, v katerega hotela prostorih imajo ti novopečeni luteranci navadno svoje shode. Mati šesterih otrok sledila je zgledu Martina Lutra in zapustila moža ter šestero otrok ter pod okriljem svojega novega ljubimca zbežala Bog v kam. Ker pa potovanje brez denarja ni prijetno, je mama skrbela za potrebni drobiž, kar se pa možu nič kaj ne dopade in ima gorečo željo vsaj novce — brez žene dobiti nazaj.

(Sprememba v davčni službi.) Davkar gosp. Karol Schauer pojde iz Konjic v Feldbach, davkar g. Fr. Horak iz Vranskega v Konjice, v Šoštanj pa pride davkarski kontrolor g. E. Potrz.

(Učiteljske vesti.) Na trirazrednici v Št. Jurju na Pesnici, tretji krajni razred, je popolniti službo nadučitelja, na štirirazrednici v Kamnici pri Mariboru, drugi krajni razred, mesto učitelja in na trirazrednici v Št. Jurju na Pesnici, na petirazrednici pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, in na štirirazrednici v Slivnici, vse v tretjem krajnem razredu, je popolniti istotako povsod po edno učiteljsko mesto. Prošnje do 30. t. m. na ondotne krajne šolske svete. Prošilci za nadučiteljsko službo morajo biti zmogni tudi poučevanja v veronauku.

(Redni občni zbor) moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Trbovlje in okolico vrši se v nedeljo, dne 6. aprila t. l. v gostilni g. A. Volavška. Spored: 1. Odborovo poročilo moške in ženske podružnice. 2. Volitev odbora moške in ženske podružnice. 3. Slučajnosti. Po sporedu prosta zabava. Začetek ob 4. uri popoldne.

(Častni občan.) Okoliške občine slovenje graške so imenovala tovarnarja g. Josipa Fareky častnim občanom zaradi njegovih velikih zaslug za okoliško šolo.

(O zavoženem gospodarstvu mesta Ptuj) je občinski svetovalec Fürst izdal brošuro, v kateri na podlagi številnih dokazov, kako globoko je zabredel Ptuj v dolgove. V brošuri se tudi kar najostreje napada župana Orniga, češ, da zapravlja in slabo gospodari z občinskim denarjem. Menimo, da ima občinski svetovalec toliko vpogleda v mestno gospodarstvo, da se mu more popolnoma zaupati; potemtakem pa se mora tudi Orniga nemudoma odstraniti iz županstva. Kakor čujemo, je začelo odstopati sam. — Znano je, da boče Ptuj najeti milijonov. — Zaradi omenjene brošure je imel Ptujski občinski svet v petek sejo pri kateri se

je Fürst izrekel najustrežnejša graja, ker je tako zahrbtno in tako „unddeutsch“ postopal. Sklenilo se je tudi, da imata dva revizorja, katerih ednega je imenoval občinski svet, drugega pa imenuje Fürst. Pregledati vse knjige in račune mestnega gospodarstva. Pričakovati je še zanimivih razkritij o tem, kako zna gospodariti Ornig!

(Pri Malinedelji) se je ob velikonočnih praznikih dogodilo več nesreč pri streljanju, ker je topiče razneslo. Tvrdo, ki izdeluje takšne topiče, treba neznatiti.

(Tobačna trafika v Radgoni), Langgasse 49, z letnimi brutodohodki 1200 kron se odda tekmovalnim potom. Ponudbe do 5. maja t. l. finančnemu ravnateljstvu v Maribor.

(Dragonski polk št. 5) je dne 3. t. m. odšel iz Maribora v svojo novo posadko v Dunajsko Novo mesto.

(Pogorela je v Mariboru) dne 2. t. m. hiša g. Plotsch na Mellingerjevi cesti, št. 51. Ognjegascem se je posrečilo požar omejiti. Zažgala sta iz maščevanja dva fantiča. Škode je precej, ker pogoreli ni plačal zadnje zavarovalnine.

(Ustrelil se je) v Gradcu inšpektor meščanske bolnišnice, M. Siegl. Bil je v denarnih zadregah ter je nekaj denarja poneveril, kar je bilo tudi vzrok, da je segel po življenju.

(Nemški dijaki v Gradcu) V noči na Velikonedeljo je 12 nemškonačionalnih dijakov napadlo nekega narednika, ki se je moral braniti s sabljo. Trije dijaki pa so ga napadli za hrbtno ter mu sabljo iztrgali iz rok. Narednik je moral bežati na policijo. Tri dijake so zaprli. Suroveži!

(Notar pobegnil) Notar Fr. Mayer v Rottenmannu na Zgor. Štajarskem je izginil. Išče ga policija, ker je zakrivil več uradnih poneverjenj.

(Šolstvo na slovenskem pa na nemškem Štajarju) Koliko se mora pisariti in na vse strani dokazovati, ako hočemo doseči ustanovitve nove ljudske šole, razširitev ali delitev istih v deške in dekliške razrede! Obstoječi razredi morajo biti v zadnjem slučaju vsaj dvakrat prenapolnjeni. Kako drugačno mero pa pozneje pri deželni šolski svetovi glede nemških šol, pove nam zopet najnovejši slučaj v Feldbachu. V tem srednještajarskem mestecu so dobili še pred 10 leti poleg petrazredne deške, tudi petrazredno dekliško šolo. Sedaj pa je izdan ukaz naučnega ministra, s katerim se dekliška šola razpušča, ker ji primanjkuje učenk. Združila se bo z deško šolo, pa še bodo razredi vedno na pol prazni. Pri nas pa morajo imeti v kljub prošnjam in pritožbam razredi čez 100, da, do 150 učencev.

«Bodočnost».

Česar se pred malo leti še nikdo ni mogel nadejati, zgodilo se je dne 27. sušca v Ljutomeru. Ustanovilo se je počitniško društvo slovenskih visokošolcev za Slovenske gorice, oziroma za slovensko ozemlje med Dravo in Muro. Zbralo se je nad dvajset visokošolcev, ki so sprejeli društvena pravila, katera se predlože oblasti v potrjenje.

V „Bodočnosti“ združeni visokošolci in abiturijenti proučevali bodo na podlagi statističnih podatkov in lastnih izkušenj gnotne in splošne družabne razmere zlasti gori označenega ozemlja. Pospeševali bodo za časa svojega bivanja v domovini narodne prireditve drugih društev ter sami prirejali večje splošne ljudske shode, na katerih sporedu se bodo brez kakršnihkoli omejitev sprejemale točke, ki so sposobne ljudstvu vcepljati večjo državljansko in splošno družabno izobrazbo ter gojiti napredek in vneti podjetnost. V ta namen morajo biti pri vsaki prireditvi „Bodočnosti“ na dnevnem redu poučna predavanja praktično-naobraževalne vsebine. Ker bi pa kakršnakoli strankarska tendenca naravnost onemogočila trajen uspeh društvenega delovanja, izključevala se bode strogo vsaka politična primes teh nameravanih prireditev.

Toliko danes o bistvu in namenu „Bodočnosti“! Natančnejša pojasnila daje, dokler pravila niso potrjena od oblasti, začasni predsednik cand.

med. Vekoslav Spindler na Dunaju. Katerikoli stranke, kakor krščanska, socialna in liberalna, ne bi smela odlašati v ustanovitvi takega društva, ki bi imelo za namen splošno izobrazbo in splošno izboljšanje razmer. Kdor pa ne bo ali ne zaupa, tega iskreno prosimo, da ne ovira in da „Bodočnost“ pusti vsaj v miru. Bogve kako velikanskega trenutnega preobrata v ostalih in zanemarjenih gnotnih in splošno v družabnih razmerah svoje ožje domačije si ustanovitelji tega društva nikakor ne obetajo. Go tovo je pa menda, da se bodo dosežanje razmere v našem družabnem gibanju le na ta način trajno izboljševale, ako se bode ljudstvo zavedlo svojih pravic ter se samo poprijelo z vsemi modernimi sredstvi izboljšanja svojega stanja. Temu namenu posvetiti svoje sile je pa namen dijaštva zbrana v počitniškem društvu „Bodočnost“.

Vekoslav K—c.

Druge slovenske novice.

(Mestna hranilnica ljubljanska) je imela lansko leto 72895 kron čistega dobička, ki se je dodal rezervnemu zakladu. Ta znaša sedaj že nad 300.000 kron. Skupni denarni promet je znašal 22859.164 kron ter se je od leta 1900 povišal za 758.751 kron. Zidalo se bode v kratkem posebno hranilnično poslopje.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je dobila od 1. do 25. marca t. l. prispevkov 6151 kron 80 v. V tej vsoti je tudi zapuščina 2819 kron 88 vin. po pokojnemu dekanu Iv. Veselu. Razne podružnice so nabrale znatne vsote. Podpirajmo našo šolsko družbo!

(Društvena godba) Namestu „Meščanske godbe“ v Ljubljani so ustanovili zdaj „Društveno godbo“, h kateri je že pristopilo okoli 400 rednih podpornih članov.

(Mestna hranilnica v Kranju) je imela za leto 1901 čistega dobička 15.685 kron 53 vin. Denarnega prometa je imela 3.152.180 kron.

(Preprečen samomor.) V Sp. Jelenju na Kranjskem se je obesil kmet F. Zupan; višecga očeta pa sta zapazili hčeri in poklicali sosede na pomoč, ki so ga rešili. Kmalu nato pa se je Zupan zopet hotel obesiti in je grozil sosedom, da jim zažge poslopja, ako ga ne puste na vrvi. Ti pa so ga prišli in oddali v blaznico, kamor je tudi spadal.

(Nesreča.) Posestnik Jos. Ceglar z Vel. Črnela na Kranjskem je na velikonočni ponedeljek zažgal pri svojem gozdu suhljad. Vsled vetra se je vnel tudi gozd. Ceglar je gasil in gasil ter se tako opek, da je drugi dan umrl.

(Velik požar.) V četrtek je zgorela vas Sv. Urlik pri Beljaku s cerkvijo vred.

(Sedemdesetleten starec — morilec.) Bajtar S. Hartl pri Mariji Pomaganci nad Svincem na Koroškem je svoji 60letni ženi zadal globoko rano na vratu, da je ranjenka takoj umrla. Vzrok zločinu je bil prepir med zakoncem.

(Proga Trst-Buje) je bila dne 1. t. m. izročena javnem prometu. Ta delna proga železnice Trst Poreč je dolga 88.651 km.

(Nova električna železnica) Med Matuljami in Lovranu v Istri se zgradi električna železnica. (Štrajk na Reki) je v četrtek postal že močno opasen; štrajknjoci so hoteli naskočiti tovarno za luščenje riža. Bataljon vojaštva je obkolil tovarno, policija pa je z golimi sabljami razganjala množico ter aretovala 76 razgrajalcev. Opoldne je vstavilo še mnogo delavcev delo, proti večeru pa, ko je bil položaj že najbolj napet, se je doseglo sporazumljenje med nekaterimi podjetniki in uslužbenci, vsled česar je splošni štrajk nehal.

Politični pregled.

(Državni zbor) se je danes zopet sešel, da nadaljuje proračunsko razpravo. Ako nemške stranke uresničijo svoje grožnje, potem imamo pričakovati prav burnih sej, pri katerih se seveda ne bode delalo ničesar temveč le razgrajalo, kakor je to navada nemških poslancev. Nemška ljudska stranka je zagrozila z najstrožjo obstrukcijo. Poslanec Prade je govoril te dni na nekem shodu ter izrazil upanje, da dobe Nemci polno zadoščenje ne samo za Celje ampak na celi črti. Tudi Wolf je zapretel z najostrejšim bojem Körberjevemu ministristvu. Druge nemške

stranke, kakor krščanska, socialna in liberalna, ne bi smela odlašati v ustanovitvi takega društva, ki bi imelo za namen splošno izobrazbo in splošno izboljšanje razmer. Kdor pa ne bo ali ne zaupa, tega iskreno prosimo, da ne ovira in da „Bodočnost“ pusti vsaj v miru. Bogve kako velikanskega trenutnega preobrata v ostalih in zanemarjenih gnotnih in splošno v družabnih razmerah svoje ožje domačije si ustanovitelji tega društva nikakor ne obetajo. Go tovo je pa menda, da se bodo dosežanje razmere v našem družabnem gibanju le na ta način trajno izboljševale, ako se bode ljudstvo zavedlo svojih pravic ter se samo poprijelo z vsemi modernimi sredstvi izboljšanja svojega stanja. Temu namenu posvetiti svoje sile je pa namen dijaštva zbrana v počitniškem društvu „Bodočnost“.

(Poslanec Morsey o položaju.) V Gradcu se je vršil IV. občni zbor katoliškega konservativnega kmetijskega društva za srednje in gornje Štajarsko. Govoril je tudi poslanec Morsey. Povdarjal je, da je parlament oslabil, da se je bati finančne krize in da bi bilo treba zbrati vse moči za boj radi trgovinskih pogodb in radi nagodbe z Ogrsko, mestu tega pa so začeli Nemci narodnostni boj. Dejal je, da Nemci ni majo vzroka za obstrukcijo; ako pa začno z njo, parlament ne bo mogel delati. Ako se ustava odpravi, bodo zahtevali Slovani splošno enako in direktno volilno pravico, v čemer jih bodo podpirali socialni demokrati. In večino bi imeli potem Slovani. Izražal je željo, da bi se nemške stranke mirno pogodile z desnico, ker le to reši ustavo.

(Poslanec Ignac Horica.) Dne 3. t. m. je umrl v Marsilju na Francoskem mladočeški drž. poslanec Horica. Bil je velik prijatelj Slovencev in izredno vnet za solidarnost vseh slovanskih strank in obnovitev stare desnice. Pisal je povesi in urejal liste. Radi Wolfove trditve v državnem zboru, da so Čehi manjvredni narod, ga je pozval Horica svoj čas na dvoboj, v katerem sta bila oba poslanca ranjena.

(Naklepi Nemcev.) Pri točki „obratno šolstvo“ proračunske razprave v državnem zboru se boje Čehi, da bodo Nemci naskočili češko obrtno šolo v Budjevicah. Istotako se je bati, da bodo pri razpravi finančnega zakona skušali odkloniti podporo 10 milijonov mestu Pragi. Zato pozivlja načelnik češkega kluba vse slovanske poslance, da se prvih sej udeleža polnoštevilno.

(Rusi in Poljaki.) Poljski listi javljajo iz Moskve, da je tamonjske slovansko dobrotvorno društvo sklenilo, da bo odslej radi nemških grozovostih v Poznanju in zapadni Prusiji bojkotalo nemške trgovce. — To je vesela vest o slovanski solidarnosti, to je znak preobrata, ki se vrši v mišljenju Rusov nasproti Poljakom. Nedvomno bo to blagodejno vplivalo na sedanje napeto razmerje med tema dvema narodoma.

(Bolgarija.) Bolgarski ministrski predsednik Danev se mudi v Petersburgu. Ruski listi ga simpatično pozdravljajo ter pravijo, da je prišel prositi pomoči za Bolgarijo, katere finance so v največjem neredu, dolgovi veliki in proračun izven ravnotežja. Direktni davki so se morali znižati, in sam knez ter nekaj najvišjih uradnikov žrtvuje del svoje plače v korist najnujnejših potrebščin. Posojila v Parizu ni mogoče dobiti, ker državni zbor ne dovoli. Vrh tega ima Bolgarija še velike skrbi radi vednih revolucij. Vsi ruski listi pozivljejo vlado, naj pomaga Bolgariji.

(Dogodki na Balkanu.) Položaj na balkanskem polotoku postaja z vsakim dnem resnejši in zdi se, da so v uporabi vsi balkanski rodovi. Z vseh strani dohajajo poročila o krvavih spopadih med prebivalstvom in vstajskimi četami, oziroma vojaki, in nikakor ni čudno, če obračajo državniiki nekaterih velesil svojo pozornost na Balkan. Posebno naša monarhija in Rusija gledata z nekako skrbjo vse te dogodke. Poleg nemirov v Macedoniji in Albaniji se pojavljajo krvavi spopadi tudi na črnogorsko-arbski meji med vstajskimi četami in Arnavti. Vse kaže, da se v Sandžaku in Novem Bazaru pripravljajo resni upori in vstaja. Iz Carigrada poročajo, da je bilo v petek izdano povelje za mobilizacijo 170 batalijonov. Dogodile so se tudi različne spremembe v visokih vojaških mestih. Pregledujejo se natančno turške vojaške čete ter se iz Carigrada odpošilja mnogo vojaških uniform na deželo. V sedanjih razmerah gotovo tudi ni brez važnosti dejstvo, da je arbska skupščina v petek sklenila pomnožiti stalno vojsko v času miru od 12.000 na 17.500 mož.

(Vojna v Južni Afriki.) Mirovni pogoji tudi sedaj najbrže ne bodo imeli vapeha, ker Buri

miru brez neodvisnosti ne sprejmejo. Iz poročil, ki jih je dobil Krüger do 25. februarja, je razvidno, da je položaj Burov bil tedaj mnogo ugodnejši kakor pa pred letom dni. — Poročajo, da je del Dewetovega oddelka, okoli 1300 mož, v nevarnosti, da ga ne zajmejo čete dveh angleških generalov. V februarju so Angleži izgubili 319 častnikov in 5453 mož, ki so bili ubiti, ranjeni ali vjeti. Tudi tifus je pobral Angležem že mnogo vojakov; samo v januarju je umrlo okrog 800 mož. Kitchener je več bitk zadnje mesece zamolčal, v katerih so bili Angleži tepeni. Buri so pod vodstvom Delareya in Kempa blizu Lichtenberga popolnoma premagali Angleže, 400 je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih. Kitchener pa pravi, da so bili po ljutem boju Buri poraženi, in da sta se burska poveljnika zaman trudila vnovič peljati 1500 mož v boj. Buri so imeli po njegovem poročilu mnogo mrtvih in ranjenih. Tudi Angleži so veliki trpeli; eden angleški oddelek se je bojeval, dokler niso bili vsi vojaki ubiti ali ranjeni.

Razne stvari.

(Predpravice nekaterih avstrijskih polkov.) Polk kneza Cumberlandskega ima pravico radi posebnega junaštva, ki jo je izpričal v bitki pri Wagramu 5. julija 1809, da sme pri vsaki priliki igrati koračnico grenadirjev. — Dragonski polk št. 14 se bo imenoval za vse čase „polk Windischgraezov“ in vsled zmagovalne bitke pri Kolínu se morajo briti vsi možje, od najnižjega do polkovnika. Zakaj? V tem polku so bili ob času sedemletne vojske sami golobradi novinci in vojskovodja ni pričakoval od takih junakov vsepa. A „golobradi“ so odločili bitko, v kateri je bil „velikanski Fric“ premagan. Od tistega časa se polk brije. Pri novi organizaciji 1866. leta je nehala predpravica Windischgraezovih dragoncev, a leta 1875 je bila zopet ponovljena. Častniki, kateri so od tega polka premeščeni k drugemu polku, imajo še za nadalje pravico, da se tudi brijejo. — Dragonski polk kneza Montecuculija ima pravico, da sme, kadar je „v službi“, prejahati celo skozi dvorni grad na Dunaju z godbo ter razvito zastavo in polkovnik ima pravico, da sme, kadar je v polni oborožbi, koj naravnost brez napovedi stopiti pred cesarja.

(Izvanredni piruhi.) Najdragocenijsi piruh ima sv. oče Leo XIII. Darovala mu ga je neka Angležkinja. Piruh narejen je iz najfinjše slonove kosti in znotraj oblečen s svilo. V njem bil je kot darilo dragocen rubin obrobljen z briljanti. — Umrli francoski predsednik dobil je nekoč zlato jajce, v katerem je bila izborna narejena kopija neke zgodovinske slike — Ameriški umorjeni predsednik prejel je minulo leto velikonočni piruh v katerem je bil z dijamanti obrobljen revolver. Milijonarji si v tej igri do voljujejo nenavadno draga in originalna darila. Tako je eden podaril svoji zaročenki piruh, v katerem je bil kinč vreden 200 000 kron. Drugi zopet kupil je svoji hčeri jajce v katerem je bilo dvanaest najkrajših opravljenih zob za punčke. Da pri takih prilikah zaslužijo dotični trgovci ogromne svote, se pač razume.

Loterijske številke.

Trst, dne 5. aprila 1901: 68, 29, 52, 11, 81.
Linc. „ „ „ 75, 19, 82, 52, 54.

Prostovoljna dražba.

V sredo, dne 9. aprila t. l. pridejo zaradi opuščenja trgovine na dvorišču rotovškega poslopja reči, kakor:

Priprave za pohištvo, železna posoda, poljedelsko orodje, potem železne peči vsake vrste, z vsemi zraven spadajočimi rečmi na potu prosto voljne dražbe v razprodajo.

Začetek prostovoljne razprodaje je ob 9. uri predpoldne.

Kupaželjni se vljudno vabijo. (143) 1

Ženitna ponudba.

32letni samec v večjem, lepem kraju ob juž. žel. išče znanja z izobraženo gospico v primerni starosti z nekaj 1000 gld.

Ponudbe s sliko, ki se vrne, pod naslovom „Učitelj“ na uredništvo lista.

(147) 2-1 Za tajnost se jamči.

Josip Holy
narodni brivec in glasiljar v Brežicah
Mici Lebar-jeva
poročena.
V Brežicah, dne 9. aprila 1902.

Dyonadstropna hiša

(145) 1-1 v Gradcu

pripravna za stanovanje in trgovino na zelo ugodnem prostoru se proda ali zamenja za dobro idočo trgovino na deželi. Mešetarji izključeni. Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „M. S. 1878“ na upravnništvo „Domovine“ v Celju

Spreten kovač

kateri je izurjen tudi v ključalničarskih delih, se takoj sprejme.

Kje, pove upravnništvo „Domovine“ v Celju.

(142) 2-1

Učenca

z dobrimi šolskimi spričevali sprejme v uk takoj trgovina mešanega blaga Karol Rayer, Arcelin (134) 3-1 pri Vojniku.

Malo posestvo

s stavbiščem vred (1 oral) v Polulah tik okrajne ceste, 10 minut od Celja je

naprodaj.

Natančneje pove dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celju. (146) 1

Popolnoma novo damsko kolo

„HECHIAL PREMIER“ je radi bolezní na prodaj. Vprašanja na Jelo Česenik na Dolu pri (148) 3-1 Hrastniku.

Najboljšo pristno slivovko in pravi, posebno obilo rodeči, fini savinski krompir

za seme prodaja po najnižji ceni graščinsko oskrbníštvo „FREIENBERG“ pri Celju v (135) 3-1 Savinski dolini.

JOŽE KREGAR
KLEPAR V CELJU.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da bodem (133) 3-1 izvrševal
— **kleparsko obrt** —
namesto VENCELJ-a KOBAL
kateri se je preselil v Ljubljano, in sicer v ravno isti delavnici. Prizadeval si bodem s solidnim delom pridobiti in ohraniti naklonjenost strank.
Priporočam se torej slavnemu občinstvu za naklonjenost in podporo.
V CELJU, dne 1. aprila 1902.
JOŽE KREGAR
Nova ulica šte. 11. (Čamerlikova hiša)

2 kobili

lepi in krotki, srednje velikosti, * * *

s kočijo in opremo

1 voz, 1 sani, 2 kravi, po ceni napredaj Kje? (138) 2-1 Pri notarju v Šoštanju.

V sredini trga ŽALEC je jako lep stavbinski prostor

z velikim vrtom po ugodni ceni takoj za prodati. Vprašati je na hiš. šte. 27 v Žalcu. (137) 3-1

Talanda

ceylonski čaj je jednat in aromatično čist.

Št. I ena kila gl. 5.—

„ II „ „ 6.—

„ III „ „ 8.—

v zavojih po 20, 50, 125 gramov.

Zaloge: (42) 10-9

v Celju: Jos. Matič; na Vranskem: J. Lavrič; v Braslovčah: Jos. Pauer; v Ormožu: Otmar Diermayr; v Vojniku: Karol Rayer; v Ptuj: A. Jurca & sin.; v Poljčanah: Karol Sima; v Radgoni: Rihard Prettnar; v Radečah: J. Haller; v Rogatcu: J. Berlig; v Žalcu: J. Priushegga naslednik; v Šoštanju: Adolf Orel; v Trbovljah: F. Krammer; v Laškem: And. Elsbacher; v Slov. Bistrici: A. Pinter; v Slov. Gradcu: Jos. Klingner.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo bogato zalogo železja, jekla, traverz žice, kovanah in žebeljev, vodovodnih cevi, plugov, motik, rovn'c, vsakovrstnih lopat, gnojnih in semenih vil, verig, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske posode in priprav. stavbenih in pohištvenih okov, štedilnikov, raznotere stroje za poljedelstvo itd.

Tomaževa žlindra! Najboljši gnoj za travnike, polja in vinograde.

Velika izber kos! ➡

➡ Travniške brane!

DOMOVINA

Objava dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izročijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirane. — Rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje po stroški temeljite pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakekrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primeren popust. — Narodna za celotno leto 8 kron, za pol leta 4 krene, za štiri leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Položaj Slovencev.

Če premostrimo resno in stvarno naš položaj, moramo sicer reči, da tako daleč pač še nismo, da bi se moglo govoriti o izumiranju našega naroda, kakor so pisali zadnji čas nekateri listi, res pa je, da je položaj Slovencev jako resen, tako resen, da postane ginevanje našega naroda v bližnji bodočnosti lahko usodepolno.

Pri razmišljanju o našem narodnem položaju moramo vedno imeti pred očmi dejstvo, da nas je po številu jako malo. Vseh Slovencev nas je komaj za eno londonsko predmestje, a ta naša maloštevilnost zahteva, ako hočemo ohraniti svoj narodni značaj, od nas veliko več kakor od drugih narodov.

Eino je gotovo: Odločitev v borbi za naš narodni obstanek je odvisna od moči naše narodne zavednosti, od narodove pravosti in gospodarske čvrstosti.

Žal, da se v nobenem teh ozirov nismo povzpeli tako visoko, da bi zamogli z zaupanjem gledati v prihodnost; nasprotno, razmere so v vseh teh oziрах jako neugodne.

Govori se mnogo o naši narodni zavednosti. V obrambo našega obstanka bi bilo potrebno, da smo v narodnem oziru še veliko zavednejši kakor naši sosede, v resnici pa se Nemcem in Lahom še od daleč ne moremo primerjati. Resnične zavednosti je nekaj med srednjim stanom in med boljšimi poljedelci, masa naroda pa je postala v narodnem oziru skoro popolnoma indiferentna. Res je, da od nižjega ljudstva, ki se težko bori za vsakdanji kruh, ni mogoče pričakovati posebne vneme za stvari, ki se ji zde le idealnega pomena, ali pričakovati bi bilo vsaj nekaj moškega ponosa iz ljubezni za besedo materino. To je popolna istina, ki se da lahko s tisoč izgledi dokazati. Najbolje jo ilustruje dejstvo, kako po nekod prehajajo ljudje iz ednega tabora v drugi. Taki možje, ki so na Koroškem bili pred desetimi leti še navdušeni Slovenci, so

pri zadnjih volitvah glasovali za nemške nacionalce. Tudi pri nas na Štajarskem se to ponekod opazuje, kakor tudi po Istri in v tržaški okolici.

Zaostali smo v narodni zavednosti, da je groza, pa tudi v pravem oziru je vedno slabše. Sodne obravnave kažejo, kako ljudstvo pravno propada vsled strašnega alkoholizma in kako tudi telesno nazaduje. — V gospodarskem oziru pa je naše nazadovanje še najbolj občutljivo. Kmetijstvo propada. Veleposestniki razkošavajo svoja posestva, kajtarji in kmetijski delavci beže trumoma v Ameriko, v Nemčijo in druge dežele. V Köflachu, v Eisenerzu, v Leobnu, v Judenburgu, v Fehnsdorfu je vse polno Slovencev, ki se pa kar čez noč ponemčijo. Tudi v raznih ogrskih rudnikih je mnogo naših ljudi, koliko pa jih gre v Ameriko, se ne da preračunati. Ljudje puste hišo in posestvo propasti in gredo po svetu. Naj si tudi pošljejo nekaj denarja domov, ni to nič v primeri s tem, kolikor so ponesli s seboj. Računa se povprek, da tisti, ki se izselijo, poneso na leto seboj za 100.000 K več, kakor pride iz Amerike denarja domov. Tako izgublja narod ne le na številu ampak tudi na premoženju.

Kmetijski stan torej gineva, srednji stan, t. j. obrtni in trgovski, pa se nikakor ne razvija. Skoro povsod izven Kranjske se je nemški in laški srednji stan tekom zadnjih dvajset let bolj pomnožil kakor slovenski. Industrija je vsa v tujih rokah, tudi na Kránjskem, na Štajarskem, Koroškem in Primorskem pa je večinoma tudi obrtni in trgovina nemška in laška.

Z ozirom na naraščanje gospodarske moči Nemcev in Lahov se mora reči, da je bilo naše napredovanje premajhno, da ni v razmerju z napredovanjem naših narodnih nasprotnikov in da smo torej pravzaprav tudi na tem polju nazadovali.

Tak je dejanski naš položaj. Vesel pač ni in če pojde tako naprej, pride kmalu čas, ko se bo smelo govoriti o izumiranju Slovencev.

Nemška grabežljivost.

Nedavno je vlada nemške zvezne države Hessen Darmstadt dovolila nemškemu „Schulvereinu“ za pospeševanje nemštva v Avstro-Ogrski izdatno vsoto 200.000 mark. Hessen Darmstadt je pruska dežela, v kateri je vzgojevališče najsrdečjših pangermanov, tu se mora vsak prebivalec izkazati s kakršnim koli dejanjem v korist vsenemški stvari, sicer se ga ima za izdajco.

Ni torej čudno, ako ta dežela žrtvuje vedno od leta do leta večje svote za širjenje nemštva v izvennemških deželah, v prvi vrsti pa v naši državi. S tem denarjem se snujejo po slovenskih krajih šole, da se naša mladina potuje in pretvarja v narodne odpadnike, najramotnejšo vrsto ljudi, ki nosijo na sebi pečat izdajstva!

Zoper tako pangermansko nasilstvo so slovenski državni poslanci v zbornici protestirali, naslanjaje se na narodno pravico ljube iz popolnoma opravičenih razlogov.

Narodni davek je sicer namenjen v plemenite svrhe, in nikdo bi ne imel nič proti temu, ako bi Nemci podpirali šole namenjene njihovim otrokom, skrajno krivičen pa je namen, ki ga imajo pred očmi z podpiranjem nemških šol v slovenskih deželah.

Nemci pravijo, da Slovani nikdar ne more doseči kulturne višine drugače, da se ponemči. Da je to najnavadnejše zlobno podtikanje, je gotovo. Zakaj pa se n. pr. v Avstriji odreja Slovanom šolski pouk v materinem jeziku? Edino zato, ker je znano, da Slovani na podlagi svojega jezika najlažje dosežajo celo najodličnejša mesta. To Nemci dobro vedo, zato pa hočejo, izvajajoč pangermanski politični načrt, da Slovani ne dobe svojih šol, ampak da se jih spravi v nemške šole in tam ponemči. Boje se namreč, da bi Slovani kot velik samostojen kulturni narod ne postali prenevarni nemškim nakanam.

LISTEK.

Lov na gorile.

Črtica, francoski spisal L. Jacolliot, poleg češkega poslovenil L. Vrhovski.

(Dalje.)

Kako težavno stanje sem čutil po teh besedah! Sedaj sem še bolj občudoval svoje prednike, evropejske potnike, ki so z največjo hladnokrvnostjo sledili različnim zverem, kakor levom, tigrom, pantarom, krokodilom itd.

Priznavam odkrito, da četudi sem šel na proti važnemu podjetju, vendar bi mnogo dal za to, da bi bil kje drugje. Vendar tega pokazati nisem smel, da ne bi zbrana četa kaj slabega mislila o meni.

Porabili smo še precej časa s hojo in plezanjem po z grmovjem zaraščeni dolini. Čimbolj smo se bližali hribom, tembolj so bila tla preprežena z raznim robidovjem in drugimi rastlinami. Ko prilezemo v bolj temno goščavo, opazili smo tu in tam kako družbo opic majhne vrste, šakalov, ki so preplašeni akakali, neki mali črni

pardal pa se je stisnil za bližnjo skalo in se potuhnil. Kmalu sem ga imel na „muhi“, ali spomin na grožnjo poglavarjevo me je odvrnil od streljanja. Kajti mogoče, da sem že prav blizu goril, katere bi strel razkačil, jaz pa proti njim še ne imel zopet naboja v puški.

Udal sem se torej in lazil dalje.

Poglavar me je vedno na kaj opozarjal, toda le s kazanjem, ker govoriti se ni več upal. Na obeh bil mu je videti nekak mir, kar je tudi na me dobro vplivalo.

„Tako se mora obnašati vsaki pravi lovec“, rekše potihoma me podreza ob rebra.

Približala se je noč, ko smo že pregledali goščavo. Naši „lovci“ so našli sicer nekaj sledov, po katerih bi bilo soditi o stanovanju goril v tem kotu, ali te so bile namerjene na to stran, od koder smo mi prišli.

Prisiljeni smo bili prenočiti tam, od koder smo začeli goščavo preiskovati.

Zakurili smo na majhni ravnici in pripravili večerjo. Ta je bila kaj priprosta, ker zamorci niso utegnili nositi seboj posode za kuhanje. Morali so zadostiti pečeni banani in nekaj ostankov mesa od opic.

Od truda in gladi ves prisiljen, sem moral poskusiti le to. Toda ta jed se mi je zdela nad vse nepriležna, kakor sem si že prej domišljeval.

Spanje te noči moram šteti med najvažnejše, ki sem jih že prestal na vseh svojih potovanjih. Tukaj ob južnem ravniku niso noči nikdar tako mirne, nego v pokrajinah severnih. Celi čas, dokler traja svetloba dneva, namreč zverji dremlejo v svojih brlogih, čakajo teme in nočnega hlada, da gredo v tem času za svojim plenom. S poslednimi žarki solca se priroda popolnoma predrugači, kajti podnevni šum nadomesti se z rjojenjem levov in leopardov, razlegajočim se po okrožju, zmešanim z zvoki nočnih ptic in šumom bližnjega potoka. Kazalo se je, da je tukaj vsaka noč enako oživljena od nje prebivalcev. Po dnevu se prav malo kaj ve od njih, ali v noči so glasovi njih čudni, večkrat tudi dejanja — grozna. Tej melodiji odgovarjajo večkrat tudi gorile sedeče na vejah banianov ali v svojih stanovanjih v razpokah dreves ali v gnezdih iz vej spletenih, kjer je navadno njih brlog. Nje raznovrstni in strašni glasovi, poleg toliko drugih groznih, prav resno pretresajo Sloveka, zlasti če jih sliši še le prvič. To pa

V ta namen jim niti ne zadostujejo nemške šole, ki jih jim avstrijska vlada le prerada in pogosto čisto nepotrebno astanavlja, marveč oni pospešujejo svoje sovražne nakane celo z zunanjim denarjem, da bi čim več otrok odtujili slovenskemu jeziku.

Prusi, katerim je že v meso in kri prešel nazor, da je Avstro Ogrska zgodovinsko vezana z Nemčijo, smatrajo za nekaj popolnoma naravnega, da potujejo kar kupoma pruske marke v inozemstvo za ponemčenje nemških narodov. Kakor se obcestnemu roparju zdi popolnoma naravno, da si s silo prisvaja imetje bližnjega, ed nako se zdi takšno početje, ki je tirajo Nemci, njim čisto pravično, dasi je to naravnost grabežljiva in roparska politika.

Vlada na Dunaju trpi mirno, da se širi v naši monarhiji ponemčevalni denar, toda Slovani bodo dali na to prej ali slej primeren odgovor! Prvo, kar nam je storiti, je to, da vračamo zob za zob, in da prav tako, kakor nas napadajo, mi branimo z denarnimi prispevki slovanstvo na našem ozemlju.

Ako ni obzira na edni strani, naj ga ne bo tudi na drugi strani! Ako so avstrijski Nemci znali najti pot v Nemčijo, bomo tudi mi vedeli, kam se nam je obrniti.

Gotovo je, da Rusom ne more biti vseedno, ako se ponemčijo slovanske dežele, da dobe na ta način Nemci prosto pot k Adriji. Ako se jim to posreči, postane Nemčija velesila prve vrste, ki bo lahko tekmovala z Rusijo in jo spravljala v resno nevarnost.

Ako torej Slovenci ne bomo več mogli braniti svoje posesti, je prvo, kar nam je storiti, da se obrnemo za pomoč k Rusiji, ki nas sled njič tudi mora podpirati, ker se gre tu za njene lastne interese.

Turške razmere

Nismo sicer vajeni, slišati kaj veselega iz gnile osmanske države, a kar se sedaj dogaja v najbližji sultanovi okolici, pa priča, da je nekdanja mogočna država res doigrala za vedno, da bi se še mogla kdaj povzpeti med veljavne sile.

Če bi ne bilo prizanesljivosti v ljubosumnosti držav, ki čakajo ob postelji bolnika na Bosporu, poslale bi bile tega duševno in telesno bolnega moža s pozorišča v zavetišče, ter bi preskrbele osamelemu turškemu cesarstvu času primerne vlade.

Turški sultan Abdul Hamid je pravzaprav res duševno bolan, kajti domišlja si, da ga ves svet preganja ter mu streže po življenju, v istini pa so njegovi preganjanci le njegovi malopridni dvorjaniki. Te sebične kreature v podobi dvornih protežirancev in ministrov, uganjajo z ubogim sultanom malovredno igro. Vlada obdajajo liki žid, da ne sme in ne more ta ničesar vedeti, ni česa slišati, kar se godi v njegovi državi, kar ni tam lizunom všeč. Vohunstvo se ni nikdar na nobenem dvoru tako bujno cvetelo, kakor v Carigradu dandanes. Nihče si ni več svest življenja,

kdor se sultanovim vohunom zameri. Obdolžijo ga ali zveze z Mladoturki, zarote ali anarhije in čaka ga ali vrv ali pa dosmrtno pregnanstvo.

Cela vrsta najvplivnejših mož, ki so bili vohunom na potu, je zapadlo njih maščevanju. Prvi je bil Fuad paša, katerega so brez vsake sodne preiskave izgnali v Sirijo. Ker pa je bil mož v carigradski garniziji zelo priljubljen, pozapri so celo vrsto njemu udanih častnikov. V ednem dnevu so zapri 70 častnikov od najnižje do najvišje šarže. V zadnjih 14 dneh pa je romalo v ječe 146 uglednih mož.

Pravi turški rodoljubi se tresejo pri sami misli, da bi v tem trenutku napočila s komur koli vojna, kajti skoraj vsi količkaj izkušeni vojni poveljniki sedijo v ječah. Javno življenje je v Carigradu in v bližnjih mestih poparjeno kakor v vojnem času. V gostilnah, kavarnah, prodajalnah in gledališčih si ljudje že glasno govoriti ne upajo, še manj pa se pozdravljati, kajti povsod imajo tajni policisti in vohuni svoje no sove, in če zalotijo le par Mohamedanov pri čaju skupaj, obdolže jih, da kujejo zaroto in brez usmiljenja jih tirajo v ječo.

Dvorna klika ne pusti nikogar k vladarju. Poštenih ljudi tedaj ne dobi sultan nikdar pred se. Nikdar ne sliši tožb in prošenj. Zato tudi ne ve, kaj se pravzaprav godi v njegovem cesarstvu. Abdul Hamid je baje mož dobrega srca in mnogo bi odvrnil in zabranil, ako bi ne bil za zunanji svet zaprt.

Edina moža, ki si znata priboriti pristop k sultanu, sta ruski poslanik Žinovjev in in francoski Costans. Toda znano je, kako je Mohamedanu prirojena mržnja in nezaupljivost napram tujcem. Tudi nimata do sedaj od svojih vlad dovoljenih pooblastil, vtikati se v notranje turške razmere. Toda pričakovati je, da se zunanje države vendar zavzamejo za prežalostni položaj ter na ročijo svojim zastopnikom, prijateljsko posredovati. Nesebični turški podložniki bodo le srečni, ako ozdravijo tujci nesrečnega sultana, da spite gleda, požene nevarne lizune z dvora ter se obda s poštenimi možmi kot svetovalci.

Največ preglavice povzročajo vohunom oni mladi turški podaniki, ki se šolajo v inozemstvu ter od tam pončujejo ljudstvo o krivicah, ki jih povzročajo hinavski dvorjaniki sultanu in državi. Posebno v Parizu živi mnogo takih prosvetlenih Turkov, kjer izdajajo turške časopise in brošure ter se shajajo v svojih klubih, da se posvetujejo, kako bi bilo svojo domovino rešiti. Dvorjaniki so res sultana tako daleč pregovorili, da je podpisal ukaz, da se morajo vsi ti izobraženi Turki vrniti v domovino, sicer jih čaka sodba in ob sodba. Seveda so taka povelja le pobožne želje, dokler se razmere doma ne izpremenijo, pač pa ne bodo svobodomiselnji Turki nosili svojih glav rabeljnom domov.

Ves turški vladni in upravni mehanizem postaja od dna do dne okorelejši. Zdi se, kakor da bi tudi prvi državni krmilarji bili preleni misliti in gledati v najbližjo bodočnost. Udani Mohamedanovi veri, da se posamezen človek, pa

tudi cele skupine v državah ne morejo izogniti že v naprej določeni jim usodi, čakajo tudi sultanovi svetovalci prekrižanih zboru zadržani — nog, kedaj in kako se završi ta Alahova odločba nad turški cesarstvom.

Najbolj glasno govore o turškem fanatizmu dogodki v Macedoniji in Albaniji.

Celjske in štajarske novice.

(Zaupni shod v Celju) bil je impozanten. Navzoči so bili skoraj vsi štajarski slovenski deželni poslanci — državni poslanci bili, so radi važnega glasovanja v državnem zboru zadržani — ter več kot 200 udeležnikov. Debate so bile zelo živahne. — Zaupniki sprejeli so naslednjo našim razmeram edino primerno resolucijo: „Shod zaupnih mož Spodnje Štajarske v Celju dne 10. aprila t. l. izreka popolno priznanje slovenskim državnim poslancem za odločno, složno in uspešno postopanje v zadevi samostojnih gimnazijalnih razredov celjskih, s katerim so dosegli, da se je sijajno odbil nameravani napad na slovenski kulturni zavod. Izreka iskreno zahvalo vsem slovanskim poslancem, da so pri tej zadevi dokazali sijajno slovansko solidarnost. Isti pri trjuje izjavi celjskih Slovencev od dne 26. marca 1902 v popolnem obsegu ter izreka svoje prepričanje da je slovenska gimnazija v Celju eminentna kulturna potreba štajarskih Slovencev. Zaupni shod zahteva, da ostane gimnazijalni zavod v Celju in se razširi na višjo gimnazijo, ker je prepričan, da v katerem drugem kraju celjskega okraja tak zavod nikakor ne bi zadoštoval. Isti odklanja vsak kompromis, naj pride ta od ene ali druge strani. Prestavljenje gimnazije proti volji slov. naroda, le da bi se ugodilo samovolji nekaterih nemških strank, bilo bi neodpušljivo žaljenje slovenskega naroda in krivično oškodovanje njegovih kulturnih interesov.“ — Če primerjamo shod Slovencev dne 10. aprila t. l. in pa onega Nemcev na Veliki petek — se vidi takoj, kdo je gospodar Spodnje Štajarske. Na slovenskem shodu sami možje posestniki in davkoplačevalci — na nemškem dijaki, nekaj komijev in par spufanih obrtnikov. Glavni govornik pri Nemcih bil je 50goldinarski redaktor „vahtarce“, vipavski rojak Ambroschitz, dr. Mravlag, ki je že zapustil Celje, mladi zdravnik Negri, kateri o politiki toliko razume kakor zajc o bobnu in pa dr. Jesenko, katerega oče je bil še Slovenec. Vsi ti nimajo nič izgubiti in jim je lahko upiti ven z gimnazijo iz Celja, davke tako drugi plačajo. Dobro bi bilo ministrskega predsednika dr. Körberja poučiti, kake kvalitete so bili zborovalci na Veliki petek in kake oni, ki so bili na zaupnem shodu dne 10. aprila v Celju.

(Občni zbor „Delavskega podpornega društva“) se vrši, opozarjamo še enkrat, v nedeljo ob pol 4. uri popoldne v društvenih prostorih. Ako bi ta ne bil sklepčen, zboruje društvo pol ure kasneje, ne oziraje se na število navzočih članov!

traje enako nevihti po nekaj ur, na kar se zverj razkrope po hostah za plenom, od koder prihajajo še njih glasovi, kakor daljno gromenje v oblakih.

Ali ne samo groza je tukaj v takšni noči, nego tudi miloba. Prav z mrakom namreč oživi se brez števila raznih ptic, katere s svojim žvižganjem in žgolenjem napravijo takšen kontrast, da ga vsakdo rad posluša.

Posebno nocoj je bila ta godba popolna. Kakor da bi se kosali razni slavci z glasovi zverij, tako je odmevalo vse vprek.

Napravljeni ogenj privabil je brez števila komarjev, kar je obtežilo zopet naše prenočevanje. V svoje popotno ogrinjalo zavil, poslušal sem nekaj ur te nenavadne glasove, dokler me vendar ni sprejel trden spanec.

Pri svitu plapolajočega ognja, katerega plamen se je gibal sedaj na to, sedaj na drugo stran, videl sem, ko sem se zbudil, velikanska okoli stoječa drevesa, okrog ognja pa zbrano trumo zamorcev. To je bila alika čarobno fantastična. Polovica zamorcev razpostavljena je bila po nekaj korakov proč od ognja, kjer so poedini tiho na mehkem listju sedeli in stražili.

Prav zgodaj v jutru ustanemo ter se po damo še enkrat v najgostejšo šumo, z nado, da bomo danes vendar srečnejši glede svojega cilja.

Na mnogih krajih so našli zamorce sive sledi od goril, katere so minulo noč ondi skakale. To nas je za trdno prepričalo o bivanju njihovem v tej gošči.

Toda iskanje naše trajalo je edno uro za drugo, sledi so bile povsod, po tleh in na drevesih, ali — goril le ni bilo opaziti. Reči moram, da se me je lotila jaka nevolja. Kakor sem se še preje strašil, tako sem sedaj le želel videti to zver in — zgrabiti se ž njo! Enostavno, brez vspešno čakanje podkurilo je v meni neko go rečnost, doseči veliki cilj svoj, stati neprestrašeno veliki zver nasproti in jo — ugonobiti.

V tem premišljevanju mi potrkla poglavar na ramo.

„Kaj je?“ vprašam.

„Prav nič“, odvrne.

„Kaj so menda vaše gorile začarane?“ rekel sem v nagli jezi, katere nisem mogel potlačiti.

Na te besede pogleda na me N'Otoué prav arditno.

„Ne govori tako“, svari, „da nam ne pri neseš nesrečo!“

„Kako to?“ vprašam iznenaden.

„Ne povem glavarju tako, kakor si ti rekel, nadaljuje tolmač, „kajti on bi se na tem mestu blizo goril nam s svojimi ljudmi popolnoma odrekel za daljno delo.“

„Idi k zlodju s svojimi neumnimi bajkami.“

Ali tolmač je imel prav, na kar sem jaz omolknil.

Poglavar pa je hotel vseedno vedeti, o čem sva midva govorila, kajti ni mu ušla trpka govorica iz mojih ust. Tolmač mu je razložil, da sem nevoljen nad tem, da ni moči mi zagledati toliko zaželjene zveri. Med tem prileze zamorec od straže, ki je bila kakih dvajset korakov pred nami, naznaniti, da je slišal glas — gorile, na kar so se zamorce tiho ali živahno posvetovali.

Ali v trenutku je potihnilo vse, kajti po štirih lezel je k nam drugi zamorec, kazoč nevarnost.

„Kaj je?“ vprašal ga je glavar.

„Gorila“, odvrne tiho, kazaje s prstom na čelo.

(Iz celjskih obrtnih krogov.) O vseh drugih stanovih se dandanes več piše kakor o obrtnem; razmatrajo se delavska socijalna vprašanja, kmečka in velikoindustrijska, le obrtni stan je prepuščen samemu sebi. Zato mu je pa tudi menda usojeno, da izgine polagoma s površja zemlje. To velja o obrtništvu v splošnem; ako pa prevdarjamo narodno obrt posebej, je pogled v bodočnost še žalostnejši. Slovenski obrtnik v domovini se nikdar posebno visoko ne more povzpeti do blagostanja, saj je znano, da naši ljudje le bolj cenijo ono, kar pride iz tujine. Zadnji čas so me posebno zanimale cerkvene podobe, ki sem jih videl že po več naših cerkvah, na katerih je bil izdelovatelj podpisan neko Skaza iz Tirolskega, zraven pa je bilo pripisano „Slovenec“. Ako se ta mož res tako zaveda slovenske narodnosti, zakaj ni ostal potem v domačiji? Med tujim narodom nam on ne more prav nič koristiti, k večjemu škodovati, ker gre tako naš denar na Tirolsko. Zato bi mi sveto vali našim duhovnikom, da naj cerkvene podobe rajše naročajo pri kakšnem Slovincu v domačiji, saj jih imamo dovolj in potrebnih podpore. Kdor obrača domovini hrbet, se ga tudi domovina ne more več spominjati, ker ima doma dovolj potrebnih sinov.

(Švindel, švindel, grozen švindel) dobili so celjski Velikonemci, vrti se jim po glavi, da vidijo Celje kot nemško mesto in kričijo: Ven iz Celja s slovensko-nemškimi gimnazijskimi razredi; sodnija pa pritiska svoj smrtni pečat na durih raznih trgovin nemških kričočev. Povedali smo zadnjič, da se je skašljaj Radakovits, da je na bobnu mestni oče Prettner; v torek pa je zdihiel veliki German, blagajnik nemške „Südmarke“ Friedrich Jakowitsch in na durih prodajalne se bere — da je zmrazil. Še trije nemški junaki čakajo rešitve in konca svojemu početju. — Slepci, odprite oči in spreglejte vendar, kaj počnete. Celje ni bilo, in nikdar ne bode nemško mesto. Celjsko okr. glavarstvo šteje 190.000 Slovencev in le 6000 takozvanih Nemcev, ki pa so po večini iz Spodnjega Štajerja in Kranjske in jih večina od teh le za silo loči nemško. Le ven z gimnazijo iz Celja — le ven s kakimi 60—80.000 kronami, saj ima Celje še premalo konkurzov, samo da se svet slepi, da je Celje nemško mesto, nemška posest. Ekselencia dr. Körber, pošljite vendar doli svojega zaupnika, naj pregleda in Vam poroča, kako nemško mesto je Celje! Teh par hujskačev bodele še menda vendar ugnali in storili konec terorizmu, ki tlači k tlom vso trgovino in obrt v Celju. Kaka mizerija vlada v teh krogih vidi se iz propasti obilice trgovin in še več se sliši, ako ima človek priliko občevati s trgovci in obrtniki. Beračija, sama beračija, kamor pogledaš! Ako ne pride kmalu od pomoči in se ne stori konec hujskanju ljudi, ki nimajo nič zgubiti, postalo bode Celje brlog revščine in bede — in kdo bode kriv?

(Čudno naključje.) Celje ima šest slovenskih in štiri nemške odvetnike. Nerazumno pa je, da je skoraj vedno vrsta pri konkurzih za konkurznega komisarja na strani Nemca. Tako je sedaj konkurzni komisar pri konkurzu Prettner dr. Ko-

„Na kateri strani?“

Zamorec je kazal z roko pred nami, neko liko bolj na desno.

„Zadaj za onimi drevesi.“

„Počakajte vsi tukaj“, ukazal je p. glavar svojim, ki so ga natanko slušali.

Nato se obrne k meni, rekoč: „Beli kapitan, lazi sedaj za menoj!“

Komaj mi je N'Otous prevel to povelje, že se je glavar sklonil na tla ter lazil proti kraju, katerega mu je bil stražnik pokazal. Jaz sem plazil za njim, a priznavam, da mi je to delo bilo nenavadno.

Za celih pet minut, — (za mene stoletje), opazoval sem pred seboj poglavarja, kako plazi brez vsakega šuma, roke po malem razgrinja, pred menoj Parkrat je vstal, da bolje pregleda okolico, vsegar pa le, če je bil skrit za gostim listjem. Vse je kazalo, da smo na cilju. Srce mi je utripalo glasno ob tem prizoru.

(Dalje prihodnjič.)

watschitsch in pri konkurzu Jakowitsch pa dr. Jačornegg. Slovenski odvetniki primorani bodo pogledati v listo zagovornikov, da se prepričajo, so li pač še vpisani kot zagovorniki v listo graškega nadsodišča.

(Živalske bolezni na Spod. Štajerskem.) V Ljučah, okraj Celje razsajajo garje, v Slovenji vesi, okraj Ptuj, je razširjena svinjska kuga.

(Slana.) Ob hladnih jutrih zadnjih dni je padla po Savinski dolini in tudi drugod velika slana ter poparila cvetje marelic in breskev, ki se je po dnevu kar kupoma vsipalo raz drevja. Škoda je znatna.

(„Slovensko katol. delavsko društvo v Žalcu“) ima dne 13. aprila 1902 ob 4. uri popoldne svoj občni zbor v gostilni pri Janiču v Žalcu z naslednjim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Govor: Kdo in kako naj deluje pri rešitvi socijalnega vprašanja? govori g. Krulc. 3. Govor: O delavskem in obrtnem vprašanju, govori g. Ivan Kač. 4. Društveno poročilo. 5. Vpisovanje udov in plačevanje letnine. 6. Volitev novega odbora. 7. Nasveti. Zborovanje bodo kratkočasili s petjem pevci iz Gotovelj. K občini udeležbi prijazno vabi odbor.

(Iz Rečice na Paki) nam poročajo, da se imajo tam vršiti v kratkem občinske volitve, oziroma, da bi se te že imele vršiti, ker je bil sedanji župan izvoljen pred tremi leti že dne 18. sušca. Dasi so občani veseli, da imajo tako pridnega in dobrega župana, ki jim še po končani uradni dobi županuje, bi se vendar radi zopet enkrat pomenili z njim in ga vprašali, kaj mu je dražje, ali zaslužni križec, ki ga že nekaj let pričakuje, ali pa njegov materni jezik! Znano je, da se je dosedaj pri občevanju z višjimi oblastmi v Celju in Gradcu posluževal nemškega jezika, kar je za našo občino, ki ima po zadnjem ljudskem štetju le 17 Nemcev — ne vprašajte, kakšnih — naravnost sramota! Po zakonih ima naš jezik v Gradcu isto pravico, kakor nemški; ako se ga ne poslužujemo, grešimo na svoji narodni častil. Mi se potegujemo za univerzo, potegujemo se za slovensko gimnazijo v Celju, ali kdo naj se ozira na naše zahteve, ako se sami svojih pravic ne poslužujemo! Bodimo močje!

(Bolezen med otroci.) V Št. Jurju ob južni žel. je od početka tega tedna ustavljen šolski pouk vsled špičkov in ovčjih koz, ki razsajajo med otroci. Šola se zopet odpre, ko bo lezen poneha.

(Iz Trbovelj.) Dne 6. t. m. vršil se je v gostilni g. A. Volavška občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Trbovlje in okolico. Udeležba je bila precej pičila, kar priča, da je zavel v Trbovljah v zadnjem času narodnemu duhu nengoden veter. Lansko leto je imela moška podružnica 280 K, ženska 240 K dohodkov. Za tekoče leto so bili izvoljeni v odbor moške podružnice: g. duh. svetnik Peter Erjavec, podpred. g. Matija Dolničar, veleposestnik, tajnikom g. Fran Kramer, trgovec, njega namestnikom g. Ljud. Plavšak, uradnik, blagajnikom g. Jos. Moll, trgovec in njega namestnikom g. Fr. Peklar, župan na Dolu. — V odbor ženske podružnice so bile izvoljene za predsednico g. Ana Dimnik, podpred. g. Mar. Moll, za tajnico gđ. Zlata Moll-ova, njeno namestnico gđ. Justa Pust-ova, za blagajničarko g. Mar. Gropersšek in njeno namestnico g. R. Roš. — Vsa čast gre marljivim tamburašem društva „Zvon“, ki so i med sporedom i pri prosti zabavi prav divno udarjali na tamburice, pred vsem pa neumornemu zborovodji g. Pavliču in dičnemu predsedniku društva „Zvon“ g. Gorjupu.

(V Zrečah) bo „Slovensko gospodarsko politično brašno društvo, Straža“ imelo svoj občni zbor dne 20. aprila t. l. ob 3 uri popoldne v prostorih g. Matije Vidmar. Za društvo „Straža“: Načelnik: Mihael Lamut. Tajnik: M. Karba.

(Hranilnica in posojilnica v Šmarji) je imela v devetem upravnem letu 1901 prometa 522.470 72 kron, to je 31.113 11 kron več kakor v prejšnjem letu. Pristopilo je lani 92 novih združnikov in vplačalo 1250 kron opravičnih deležev. Stanje koncem leta 1901 je bilo: 921 združnikov in 13.502 kron deležev. Izplačalo se je lani 213 dolžnikom posojil v znesku 72.710 kron, a vrnilo se je posojil v znesku 36.532 16

kron. Čisti dobiček leta 1901 znaša 3839 56 kron, ki se je razdelil v razne dobrodelne namene. Rezervni fond (posebni in splošni) znaša 22.769 10 K.

(Hajdina pri Ptuj.) Na občno željo ponavljala se bo v nedeljo, dne 13. aprila t. l. predstava igre „Lurške pastirice“. Prva predstava bo ob 3., druga ob 6. uri popoldne. Vstopnina 30 vin, sedeži 60 vin.

(„Brašno društvo v Cezanjecih“) priredi v nedeljo, dne 20. t. m. veselico v šolskem sopleju z gledališko predstavo „Ne vdajmo se“, s petjem in predavanjem. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 vin, sedeži 40 vin. — Prosta zabava se vrši v gostilni g. Murkoviča. K občini udeležbi vabi odbor.

(Huda nevihta.) Dne 4. t. m. je v Rabški dolini okoli Feldbacha skoraj pol ure padala kakor lešniki debela toča, ki je pokrila zemljo kot sneg za par centimetrov. Razne setve, kakor deloma tudi sadno drevje, je uničeno.

(Aretovani notar Meyer) iz Rottenmanna, ki so ga prijeli ravno pri večerji v nekem graškem hotelu, je poveril svojim strankam 40.000 kron.

(Štrajk čevljarjev.) V Gornještajerskih krajih, v Ljubnem, Donavici, Judendorfu itd. stavkali so čevljarji pomočniki. Zahtevali so povišanje plače za 30 vin. skrajšanje delavnika itd. Mojstri so se s pomočniki sporazumeli in je štrajk končan.

(Umril je) v Gradcu v bolnišnici Egon Pistor, znani German od Št. Ilje v 57 letu svoje starosti. Bil je svoj čas tudi ondotni župan; skazal se je vedno ostrega nasprotnika Slovencev. Pri gospodarstvu mož ni imel sreče; umrl je v revščini, in nemška stranka, za katero se je mož toliko trudil, se v bedi tudi ni več zmenila zanj.

Boj za Celje.

Govor poslanca vit. Berkša v seji dne 19. marca 1902.

(Dalje.)

V letih 1897 in 1900 je deželni šolski svet dekretiral „Numerus clausus“ ter se je sprejemalo le do 50 učencev, ker bi se sicer bile morale napraviti vzporednice, kar pa se ni hotelo storiti; le nikake nove komplikacije s Celjem, to je bila parola od dobe koalicijskega ministrstva, tako vroča juha, kakor se je izjavil neki naučni minister, ki je noče nihče jesti. In iz odgovora gospoda naučnega ministra na interpelacijo poslanca Robiča smo slišali, da je tudi v Mariboru na slovensko gimnazijo tolik naval, da se je prvi razred dvakrat delil in bi se še mnogo večkrat moral deliti, če bi se bilo priskrbelo k temu potrebnega učnega osebja, kajti obisk tega prvega razreda varira med 70 in 80, da, leta 1897/98 je dosegel število 96.

Visoka zbornica! Vidimo, da je v Celju ravno tako kakor v Mariboru material učencev slovenske narodnosti toliko številen, da so dvojni razredi potrebni. A potem se hoče še te že itak prenapolnjene slovenske razrede skrajšati v eno gimnazijo v Mariboru, in to naj bi bila še dobrota?

Tukaj hočem takoj reflektirati na pomanjkanje učiteljstva, o katerem je govoril ekselencia naučni minister v seji dne 10. marca, in sicer o pomanjkanju učiteljstva v srednjih šolah sploh in posebno v slovenskih razredih v Mariboru in v Celju.

Kar se tiče učnega osebja slovenskih srednjih šol, ne prideta v poštev samo Maribor in Celje, temuč tudi gimnazije v Ljubljani, Novem mestu, Kranju in na Primorskem, z učiteljskim statusom nad 100 učnih oseb. Stvar naučne uprave je, da skrbi za naraščaj. Ako se pokaže v o. in kr. armadi primanjkljaj častnikov ali podčastnikov, skrbi pač vojna uprava za to, da odpomore temu primanjkljaju, dovoli premije, starostne doklade itd., in naučna uprava ima sredstvo, pridobiti učno osebje, v štipendijah.

Ker govorim o štipendijah, ne morem opustiti, dokazati na zgledu, kako razume naučna uprava svojo nalogo, da pridobiva učno osebje. Potegoval sem se za nekega mladega moža, ki je absolviriral vse gimnazijske razrede, tudi maturo z cdliko, pri njegovem vstopu v filozofsko fakulteto — posvetiti se hoče učiteljstvu — in ki je prosil za štipendij in dobil je enkratno

pomoč v 50 gl., s katerimi naj se prestrada skozi prvo učno leto. (Čujte! Čujte!) Da, na ta način se ne skrbi za odpravo učiteljskega pomanjkanja! Odličnjake se mora že pri maturi zavarovati s podelitvijo štipendij, potem ne bo učiteljskega pomanjkanja.

Morebiti je učni uspeh na nemško-slovenskih razredih v Celju nepovoljen, vsled česar je prišlo referentu na misel, te razrede opustiti?

V zadnjih štirih letih je bilo stanje učenec na štirih nemško-slovenskih razredih:

1897/98 107 učencev, 13 odličnjakov, 78 s I. redom;

1898/99 128 učencev, 14 odličnjakov, 83 s I. redom;

1899/00 119 učencev, 17 odličnjakov, 88 s I. redom;

1900/01 137 učencev, 24 odličnjakov, 91 s I. redom.

Vidite tedaj, da narašča vedno tako število odličnjakov, kakor i učencev s I. učnim redom.

Razun tega naj pripomnim, da na nemških razredih celjske gimnazije ni opaziti te naraščajoče tendence učnih uspehov, temuč število odličnjakov kakor tudi onih s I. učnim redom pada ter ne dosega niti relativno niti absolutno učnih uspehov na nemško-slovenskih razredih.

Ako se želi, zamorem tudi tukaj poslužiti s številkami, pa nočem s tem nadlegovati visoke zbornice. Za povse izvrstne učne uspehe na nemško-slovenskih razredih celjske gimnazije pa sem v stanu navajati še kompetentnejšo sodbo, visoki štajarski, deželni šolski svet, kateremu gotovo ne more nihče očitati posebne naklonjenosti napram Slovincem ali napram nemško-slovenskim razredom na gimnaziji v Celju. (Pritrjevanje) Isti je odgovoril na ravnateljevo poročilo, da je vzel zelo zadovoljen na znanje radosten dokaz o pravno dobrem stanju zavoda ter izreka učiteljstvu za njegovo požrtvovalno tankovestnost in točno delovanje pri znanje deželnega šolskega sveta. (Čujte! Čujte!)

In ta zavod ne procvita kot negovana rastlina, za katerega so se ustvarili posebno ugodni pogoji za obstoj, nasprotno!

Celih pet let se je pustilo zavod vsled glasovanja z dne 5. jan. 1897 viseti med nebom in zemljo. Profesorji so nastavljeni le začasno, v vedni skrbi so za svojo vsekakor negotovo bodočnost, sprejemanje učencev je bilo otežkočeno in omejeno, v najslabših najetih prostorih je bil zavod nastanjen in primanjkovala so najpotrebnejša učila.

Ako je zavod vse to preostal in preživel in ima vkljub temu 24 odličnjakov, dokazal je sijajno svojo opravičenost do obstoja in samo gola nagajivost opusti tak zavod. (Pritrjevanje.) Takih zavodov ni mnogo, take zavode bi se moralo skrbno varovati, negovati in zdrževati, ne pa opuščati.

Pravosodni minister toži, da ne najde sodnih uradnikov jezikovno usposobljenih ter pride na prečudno misel, ustanavljati jezikovne tečaje za avskultante, v katerih naj bi se v malo mesecih storil čudež, da bi sodni uradnik, ki ni jezikovni učitelj, vtepel frekventantom slovenščino do najpotrebnejših subtilitet, kakršne so potrebne v pravnih sporih. To sicer ni mogoče, toda kandidati pridejo na ta način vendarle do spričeval, in to je vsekakor nekaj, sicer ne za iskalce prava, temuč za avskultante.

(Konec prihodnjic.)

Druge slovenske novice.

(„Slovenska Matica“) je izdala za leto 1901 naslednjih šestero knjig: 1. Letopis. 2. Slovenske narodne pesmi. 3. Zbornik znanstvenih in poučnih spisov III. zvezek. Uredil L. Pintar. 4. Vodina Kranjska. Spisal prof. Fr. Orožen. 5. Knezova knjižnica. 6. Zabavna knjižnica.

(Osuševanje barja.) V svrhu osuševanja ljubljanskega barja hočejo pričeti še to leto s poglobljenjem struge Ljubljanske in Gruberjevega kanala. Zato bodo podrl v Ljubljani tri mostove, ker nimajo temeljev dosti globoko. Vsa dela bodo trajala pet let, in so cenjeni stroški na 4.184.000 kron.

(Vlak z izseljenci v Ameriko.) Iz Reke se je v sredo ponoči pripeljalo v Ljubljano 447 izseljencev, namenjenih v Ameriko. Iz Ljubljane so se s posebnim vlakom odpeljali naprej.

(Planinska vest.) Češka podružnica „Slov. planin. društva“ je imela lani 8140 kron 77 vin. dohodkov, izdatkov pa 7406 kron 61 vin. Članov ima 391. Letos izda v češkem jeziku priročno popotno knjigo za slovanske pokrajine.

(Samomor.) Katra Koprivnikar, stara 72 let, potovka iz Šmartnega pri Litiji se je v pone deljek doma v kamri obesila ter so jo našli pol ure kasneje, ko je smrt že popolnoma dovršila svoje delo. Ženi se je zmešalo.

(Mrtvega so našli) pri prevozu čez Savo pri Jesenicah nekega moža, pri katerem je bil najden domovinski list občine Zabukovje na Štajarskem na ime Jakob Suhodolžan, in živinski list občine Št. Jurij na ime Jak. Mikola.

(Precej močan potres) so čutili dne 7. t. m. okolo 2. ure po noči v Adlešičih in krajih okrog Črnomlja v Belikrajini. Prihajal je od jugozahoda in bil valovit.

(Nesreča.) Dne 6. t. m. je tovorni vlak med Postojno in Prestrankom na Notranjskem sunil želez. čuvaja Vičiča ter ga vrgel 6 m daleč v neko skalo, da je ponesrečenec eno uro kasneje umrl. Hotél je izdreti signalno ploščo, a bilo je prepozno.

(Izjemno stanje v Trstu) je ministarstvo dne 7. t. m. razveljavilo. S tem je seveda razveljavljena tudi nagla sodba. Čuje se, da bodo dan 1. maja vsi delavci v Trstu praznovali.

(„Lepa Vida“) drama dr. Josipa Vošnjaka, ki jo je predstavljal minolo nedeljo dramatični odsek pevskega društva „Adrija“ v „Narodnem domu“ v Barkovljah, je dosegla popoln uspeh. Vstopnine je došlo okolo 200 gl.

(Samomor.) Vojak 87 pešpolka v Pulju, Brunner, rodом Štajarec je ustrelil na-se in se smrtno nevarno ranil.

Dopisi.

Iz Šoštanja. Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo 20. marca t. l. v Št. Ilju pri Gradiču. Udeležili so se ga razven nekaj zadržanih vsi udje. V zvezi z zborovanjem je bila hospitacija istotam. V prvem razredu je podajala gospica Zorka Legat računsko sliko ter petje, v drugem razredu pa tovariš gosp. nadučitelj Trobaj risanje zemljevida štajarske dežele in petje. Po skoraj dve uri trajajoči hospitaciji se je razvila o nji kaj živahna debata, h koncu pa — finis coronat opus — odobravanje. Gospici Zorki Legat in g. Trobaju se izreče iskrena zahvala za njiju trud. Po običajnem pozdravu predsednikom ter po odobrenju zapisnika prejšnjega zborovanja, objavi se dopisi, koji so došli trije.

Priporoča se Ganglova knjižica za mladino. Dotična vabila se posameznim udom razdele. Nadalje se prečita dopis, v katerom se naznanja, zakaj so se knjige „Šolske matice“ zakasnile, ter dopis okrajnega šolsk. sveta glede konferenčnih elaboratov.

Ednoglasno se sprejme predlog gosp. Smolnikarja, da se naj ustanovitelj in zaslužni udom tega društva, gosp. Hernaus, nadučitelj v Šoštanju voli častnim udom. Radostne čestitke so donele zaslužnemu pedagogu od vseh navzočih. Vidno ginen se zahvaljuje slavljence ter obeta, da hoče i v bodoče v tem društvu žrtvovati svoje moči v prosep narodne šole. Prvemu častnemu udom našega društva kličemo iz dna srca: „Još mno gaja leta!“

Sprejel se je tudi predlog, naj si ustanovi društvo mešan pevski zbor. Za pevovodjo istega je voljen g. Trobaj, nadučitelj v Št. Ilju.

Da se vsi pojavi v teku društvenega delovanja trajno zabeležijo ter tako tvorijo zgodovino tega društva, se naj naroči spominska knjiga. V ureditev iste se naprosi po predlogu predsednika g. Koropca tovariš izpod Loma.

Nadalje se sklene, da zbornje naše društvo prvi četrtak v juniju. K temu zborovanju naj se povabijo pa tudi sosedna učiteljska društva: Gornjegrajsko, savinjsko in celjsko. V to svrbo se je izbral kraj ob železnici in kolikor mogoče blizu imenovanih društev. Volil se je Št. Martin ob Paki (Rečica).

Bratskim društvom kličemo: „Na svidenje v Rečici!“

Končno častita predsednik g. Levstiku, nadučitelju v Št. Andražu, glede njegovega imenovanja v Celje, ob ednem pa z žalostjo konstatuje, da zgubi z njim naše društvo ednega izmed najdelavnejših tovarišev.

Krasno je bilo v Št. Ilju! Da nam bilo i v Rečici.

Iz Cvena. Podlistek cenj. „Domovine“ v štev. 19 pod naslovom „Dvajsetletnica cvenske šole“ končal je doslovno tako-le: „Današnji dopis in prihodnji bodo imeli namen kazati na nedostatke in izrezati „raka“, kateri grize na drevesu vsestranskega napredka.“ In res le ta namen je imel. V odgovor na zgoraj imenovan podlistek v štev. 24 cenj. „Domovine“ piše Jož. Slavič, ne da bi le edno naših trditev v že imenovanem podlistku ovrغل in konča svoj dopis: „Še pridem, ko bom povodnega raka iz luknje potegnil.“

Pod besedo „rak“ mislili smo mi, in vsak pameten čitatelj dotičnega podlistka neko „zlo“ na našem narodno-gospodarskem polju, katero treba zvrčiti, in sicer je to „zlo“ za našo občino sem privandran Jož. Slavič sam (in še nekateri drugi). Namesto da bi tedaj Jož. Slavič sam sebe našel in potipal, šel je nemara v cvensko lužo iskat „povodnega raka“ — Mi bi pustili brskati Slaviča po cvenskih lužah za „povodnim rakom“ in ne bi tratili dragocenega prostora v naši „Domovini“, ko ne bi dopisnik Slavič lagal. Prosimo tedaj cenj. uredništvo za malce prostora, da te laži ovržemo.

Svoj čas smo ga v „Domovini“ imenovali sovražnika naše kmet. zadruge, a on na to piše: „Jaz sem bil sam za zadrugo, katero naj bi vodili taki možje, ki imajo kaj vidljivega premoženja, in so že pokazali, da znajo sami gospodariti.“ Čudeč se vprašamo, kdo pa vodi našo zadrugo? Naštetjmo jih: Prejšnji ravnatelj bil je Jož. Karba in sedanji je Martin Barbič, oba premožna kmeta in užorna gospodarja iz Krapja. Blagajnik je Fr. Puconja, veleposestnik iz Cvena, predsednik nadzornišstva pa je Jož. Mursa, veleposestnik iz Krapja. To so voditelji naše zadruge, izmed katerih ima vsak najmanj toliko „vidljivega“ kakor J. Slavič. On navaja nadalje v svojem dopisu vzroke, zakaj da ni k zadrugi pristopil, pa tu se je spet zlagal, ker on je bil faktično že ud zadruge, pa je potem, ko je mnogo drugih z lažmi za izstop nagovoril, še sam izstopil, in mi smo mu rekli: adijo! Da naša zadruga tudi brez Slaviča imenitno prospava, smo že povedali, in o tem je prepričan cel okraj, vis. deželna vlada in tudi vis. c. kr. poljedelsko ministarstvo, od katerega nam je že spet zagotovljena podpora od 2400 do 3000 kron za mlekarstva orodja.

Nadalje J. Slavič piše, da ni privandral iz Kitajskega, ampak se je izvalil tam, „kjer se ceste križajo.“ Dobro! Mi pa pravimo, če ne bi privandral od tam, „kjer se ceste križajo“, ne bi pri nas zgage delal in mi bi ga za vse čase pri miru pustili.

J. Slavič piše v svojem dopisu dalje: „Sedaj v dvajsetem stoletju zna posebno murski poljanec (torej on) kaj pametnega povedati.“ Oglejmo si torej to modrost! V podlistku cenjene „Domovine“ štev. 19 smo že povedali, da je bil J. Slavič proti ustanovitvi poštne oddajalnice na Cvenu, ki niti občino še manj pa njega kaj stane. Je bilo to pametno? Nadalje bi mu bila ljubša na Cvenu dvo- kot trirazredna šola. Če je morda ta za „dvajseto stoletje“ pametna —? Da se je pri zadnji volitvi za županski stol potegoval in vedel, da ga občani ne marajo, ta tudi ni pametna! Pred kratkim se je za „cehmeštrijo“ ponujal, in zato pošiljal v „farovž“ baje sloke pure, pa „cehmeštrije“ vendar ni dobil. Ta pa že celo ni pametna. Okoliščina, da se je pred nekim časom vsiljeval — seve brezuspešno — za načelnika tukajšnjega gasilnega društva in intrigiral proti svojem najboljšemu prijatelju, s katerim sta sicer ednakega značaja, to pa je bilo naravnost grdo. Edino za en pameten stavek vemo, ki ga je J. Slavič izgovoril pri zborovanju gasilnega društva v šoli na zadnje Cvetno nedeljo, ko je bil izšreban on in Mat. Rus, da naj pobirata pri prijateljih našega gasil. društva prostovoljne darove za bližajočo se tombolo. J. Slavič se je protivil v imenu svojem in svojega tovariša ta posel prevzeti in

rekel glasno: „Dragi gasilci! Sramota bi bila za celo gasilno društvo, če bi midva pobirala prostovoljne darove!“

Slavič v svojem dopisu grozi, da bo o tem še jasneje govoril. O čem hoče govoriti, tega sicer ne vemo, smo pa za vsak slučaj na razpolago, in tvarine še imamo dovolj, cenj. uredništvo pa že zdaj naprosimo, da nam še v potrebi prepusti nekaj prostora.

Slaviču še povemo, da nas s svojimi psovkami kot „ošabnost in nadutost“ ne bo ugnal v kozji rog. Mi se v dveh naših precej obširnih do pisih nismo poslužili nobene psovke, ampak nava jali sama resnična dejstva, če pa je kdo ošaben in nadut, potem je to v prvi vrsti Jožef Slavič iz Cvena. Končamo pa s pregovorom: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce!

Narodno-gospodarske novice.

Jabolčni cvetodér.

Ako se spomladi ne morejo rudeče nadah njeni cvetni popki našega jabolčnega drevja dovolj hitro razpihniti, ker jih zadržuje mokro in mrzlo vreme, postane jih mnogo sprva rumenih, pozneje rujavih, nagrbanih in suhih. Naše ljudstvo imenuje to prikazen „smod“. Taki popki ostanejo zaprti in ne morejo podariti sadu življenja, zakaj njihovo lastno življenje je šlo po zlu. Pokončal ga je komaj 5 mm dolg rumenkast črv, ki je ves zadovoljen v svojem varnem skrivališču uničil nežne notranje cvetne dele, kateri so za oplojenje neobhodno potrebni in si izredil precejšen tre bušček.

Ta hudi gost je breznoga ličinka drobnega, približno 4 mm dolgega, rujavega rilčkarja, ki polaga svoja mnogobrojna mičkena jajčeca po samezno na nežne, še trdno zaprte cvetne popke. Po nekaj dneh se izkobjajo iz njih ličinke, ki so tako neznatne, da jih komaj ugledaš. Te se zavrtajo v popkovo jedro in začno ondi svoje ničvredno delo. Le v slučajih, ako se popek vsled ogrevajočih solnčnih žarkov in vsled polne drevesne moči odpre še dosti naglo, odbila je zadnja ura hudobnežu, ki je za ponočni hlad jako občutljiv. Ostane li popek radi neugodnega vremena zaprt, ni mu več pomoči, gotovo je izgubljen. Še v popku se izpremeni ličinka v bubo. Proti koncu meseca velikega travna razdere hrošč bubino ogrinjalo, preje posušeno in nagrbnjeno steno svo jega dosezanega bivališča in se izmuza na beli dan. Do jeseni živi hrošč na jabolčnem drevju in se prehrani z njegovim listjem. Potem si poišče pod razpokano skorjo in pod kamenjem v mahu prezimovališče. Kakor hitro se jame gibati v toplem pomladanskem solncu na drevju novo življenje, napotijo se hrošči tje kaj, in sicer deloma peš, deloma leteč, kjer se sparijo. Kmalu potem prične samica odlagati svoja jajčeca.

Na tak način more jabolčni cvetodér napra viti ogromno škodo; da, še več, on uniči ves pridelek ednega leta.

Zatiranja takega hudega škodljivca še mo ramo lotiti povsod in z vsemi močmi. Ako se dá „smod“ že spoznati, ne moremo več odvrniti škode za to leto. Prizadevanje sadjarjevo se more potem obračati le na to, kako bi bilo mogoče odvrniti to zlo za prihodnje in naslednja leta. To dosežemo, ako zatiramo hrošča na vsak mogočen način. Da ličinkam in bubam ne moremo do živenga, to je jasno. Jako hvaležni moramo biti ptičem pevcem, ki nas v tem poslu jako marljivo podpirajo; celo vrabci nam gredo na roko. S svojim kljunom prav spretno luščijo mrčesje zalego iz uničenih popkov. V jeseni in po zimi po končamo mnogo hroščev, ako ostrgamo raskavo skorjo in odpravimo mah in lišaje z debel in debelejših vej. Tudi v gosenci je past, ki jih na stavljamo drugim kvarljivcem okoli debel, moremo poloviti mnogo hroščev. Z najboljšim uspehom pa se lotimo tega hrošča, ako ga takoj v prvih pomladanskih dnevih, ko začno jablane odganjati, na vse zgodaj stresamo z drevesnih vej na raz grnjene rjube in potem uničimo. Obtovej namreč lazijo hrošči po drevju, da se pariyo in odložijo svoja jajčeca. Z močnejšega drevja stresamo hrošče najlažje s kavljem, ki smo ga dobro s krpami ovili in nasadili na dolg drog. Kavelj nastavimo ob vejo in krepko stresemo. To delo moramo

opraviti pri vsakem rodnem drevesu in večkrat ponoviti. Zanesljivejšega pomočka zoper tega škodljivca dandanašnji sploh nimamo.

Izkušnje nas učijo, da krepko drevje od ja bolčnega cvetodéra manj trpi, ker se njegovi popki hitreje razpihnejo. Iz tega pa sledi, da si zmanjšamo škodo kolikor toliko, ako drevju redno in močno gnojimo.

Politični pregled.

(Državni zbor) je v torek zopet pričel z delom. Seja je bila vkljub napovedanemu ob strukcijskemu viharju od strani Nemcev mirna in stvarna. Najprej se je predsednik Vetter s toplimi besedami spominjal umrlega poslanca Hořice. Körber je odgovoril na več interpelacij; med drugim je povedal, da so neosnovane vesti, da so bili iz nemških univerz iztirani Slovani. Zbornica je potem nadaljevala proračunsko razpravo, na vrsti so obrtne šole. Prvi je govoril češki poslanec Brdlik, ki je zahteval, naj vlada ustanovi češko obrtno šolo v Budjevicah. Potem je govoril Hofmann Wellenhof, ki je v svojem govoru napadel slovansko šolstvo. Glede Celja je rekel med drugim: Celje je narodna in politična častna zadeva Nemcev. Celje bi naj bilo poskuševališče za to, ali ima najmanjša mera dobre volje in poštenih mirovni namenov napram Nemcem upanja v tej zbornici, da najde večino. Dejal je tudi, da je celjski slučaj zgled rovarskega dela, ki se izvršuje že desetletja zoper nemško posest v Avstriji. V imenu nemške ljudske stranke je izjavil, da bode glasovala proti proračunu ter da ostane tako dolgo v strogi opoziciji, dokler ne dobe Nemci zadoščenja za minolost in garancij za bodočnost. Potem je imel ministrski predsednik daljši govor, v katerem je zavračal razna očitanja. Dejal je, da vlada ni v tako srečnem položaju, da bi razpolagala z neomejeno večino v zbornici, temveč so tu manjše stranke, ki odločujejo ob raznih prilikah. In to se je zgodilo tudi glede Celja. Vlada tu ni zagrešila ničesar. V Avstriji mora vlada računati z avstrijskimi razmerami, zato tudi želi, da bi večje stranke sklenile kompromis. Dokler tega ni, pa mora vlada ostati nevtralna do vseh strank. Celjski slov.-nemški gimnazijski razredi so nastali v narodnem boju in zato se jim podtika politični značaj, koncesija Slovincem. Zato hoče vlada resno skrbeti, — tako je končal ministrski predsednik — da se celjsko vprašanje spravi s sveta. S slovenske strani je prišel glas o kompromisu, in ta kompromis hoče vlada iz vesti tako, da vzame celjskemu vprašanju njegov nevarni značaj in na ta način odstrani netivo iz našega političnega življenja. Vlada hoče iti resno na odpravo celjskega vprašanja, a brez Slovencev tega pač ne bo rešila. Ta vladna izjava je na slovenske poslance napravila slab vtis.

(Obstrukcija v državnem zboru.) V sredo se je nadaljevala razprava o obrtnih šolah. Govoril je posl. Lecher, ki je izjavil, da bodo Nemci strogo nasprotovali vladni politiki. O obrtnem šolstvu je razpravljala tudi minister Hartl, ki je obžaloval, da ni mogoče ustreči vsem zahtevam. Po debati o obrtnih šolah pa so Nemci začeli ropotati. Do glasovanja je namreč prišla ustanovitve češke obrtne šole v Budjevicah. Nemci so se postavili glede te točke na isto stališče kot v celjski zadevi. Zahtevajo, naj se ustanovi češka obrtna šola v kakem drugem češkem mestu in ne v Budjevicah. V odseku je bila ta šola sprejeta, ob ednem pa tudi ustanovitev nemške obrtne šole v Habu. Poslanec Ploj je stavil posredovalno resolucijo, s katero se vlada pozivlje, ustanoviti češko obrtno šolo vsaj v okrožju budjejeviške trgovske zbornice, nemško obrtno šolo pa v okrožju hebske trgovske zbornice. Poslanec Bareuther je predlagal, naj se posebej glasuje o odsekovem predlogu in o resoluciji poslanca dr. Ploja. Ta predlog je bil odklonjen. Zdaj so pa Vsenemci skočili po koncu in začeli obstrukcijo po svojih znanih vzgledih. Začeli so razbijati z železnimi palicami, ki so jih prinesli seboj, neusmiljeno po klopih, da je nastal grozen ropot. Drugi so bili s pestmi po pulnih, cepetali z nogami ter se drli na vse grlo: „Abzug Körber!“ „Pfui Začek!“ „Fort mit dem Ministerium!“ Pi skali so na pisčalke ter vprizarjali takšen vrišč,

da ni bilo slišati nič drugega. Ministri so zapu stili zbornico. Takoj se je sešel ministrski svet. Razburjenost v zbornici je postala nepopisna; četrte ure ni bilo slišati drugega kakor divje razgrajanje Vsenemcev. Krščanski socialisti so se uprli proti Vsenemcem in začeli kričati: „Ven z izdajalci in ničvredneži!“ Potem je dal predsednik na glasovanje ustanovitev obrtne šole v Budjevicah. To bi se imelo vršiti po imenih. Tedaj pa so Vsenemci začeli še hujše besneti. Vprizarili so strašen škandal, napadli predsedniško tribuno in iztrgali predsedniku zvonec iz rok. Vsenemec Iro je udrihal z zvonce po mizi, razbil tam stoječ kozarec, potem pa zalulil zvonec v podpredsednika Začka. Nato so skočili po koncu še Mladočehi in skušali odriniti Vsenemce proč od predsedniške tribune. Ker se divji hrup ni polegel, je predsednik Vetter prekinil sejo za edno uro. Potem pa je bila zaključena seja.

(V Angliji) zboruje parlament. Pričel je razpravo o zakonu proti pijančevanju, ki določa med drugim, da se ime vsakega pijanca objavi na primeren način in osramoti s tem. Parlament ima nakopičenega še veliko dela; v vsem sporu pa niso nič omenjene razprave o južno-afriški vojni ter o morebitnih mirovni pogajanjih, kar dokazuje, da vlada še ne misli s tozadevnimi odredbami stopiti pred parlament.

(Vojna v Južni Afriki.) Burski voditelji so sklenili, vztrajati pri svoji zahtevi glede neodvisnosti burskih republik. Položaj Angležev na bojišču je jaku neugoden, Botha prodira proti Durbanu. O bitki ob reki Hart, kjer je Burom poveljeval Delarey in Kemp, še ni natančnih poročil. Angleški listi pravijo, da so imeli Buri okoli 300 mrtvih mož in ranjenh, kar pa ni verjetno, ker tako dolgo se Buri sploh več ne bojujejo, da bi imeli tolikšne izgube nego se prej umaknejo. Kje je Dewet, ni znano. Burski poveljnik Erasmus je, kot Angleži pravijo, pri Boshkoopu padel. Burskega generala Krutzingerja so Angleži prostili; imeli ga bodo odselej le za navadnega jetnika. Poroča se, da je najstarejši sin predsednika Krujgerja, ki je bil poprej sodnik v Transvaalu, prisegel zvestobo Angležem. — V zlatih rudnikih zopet delajo. Buri so zaplenili 267 173 funtov zlata. Rudokopi imajo radi vojne 81 600 000 kron škode.

(153) 1

Vabilo
na

občni zbor

hranilnice in posojilnice pri Sv. Kunigundi
na Pohorju

registrovane zadruge z neomejeno zavezo
v nedeljo, 20. aprila 1902, ob polu 10. uri dop.
v farovžu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrdilo letnega računa za l. 1901.
3. Volitev načelstva in nadzornišstva.
4. Nasveti.

Načelstvo.

Oddaja šolske stavbe

v Studenicah pri Poljčanah.

Odda se stavba novega šolskega poslopja v Studenicah pri Poljčanah, obsegajoča 3 učne sobe in 2 manjši sobi.

Ustmena zniževalna licitacija se vrši v nedeljo, dne 27. aprila 1902 točno ob 11. uri do poldne v starem šolskem poslopju v Studenicah.

Stavba se odda skupaj le enemu podjetniku.

Izključna cena je 31 340 K.

Podjetnik je obenem primoran kupiti od tukajšnjega krajnega šolskega sveta že za stavbo pripravljen les za dnevno ceno.

Stavbeni načrti, stroškovni, stavbeno dovoljenje in stavbeni pogoji so pri domačem g. nadučitelju Antonu Vobiču na ogled razpoloženi.

Vsak dražbitelj mora pred pričetkom dražbe položiti 10% izključne cene.

Krajni šolski svet v Studenicah pri Poljčanah dne 1. aprila 1902.

(152) 3—1

Jožef Turin, načelnik.

Zenitna ponudba.

30letni krčmar in posestnik v večjem, lepem kraju ob glavni cesti, išče gospodinjstvo, katera naj ima 6000—8000 K in ima veselje do gospodinjstva.

Ponudbe s sliko, ki se vrne, pod naslovom „Krčmar“ na uredništvo lista.

(154) Za tajnost se jamči. 2-1

(158) 2-1

Praktikanta

sprejme v komptoar večja trgovina v trgovsko izobrazbo. — Več pove upravnistvo tega lista.

V najem

da radi bolezni dobro vpeljeno trgovino z mešanim blagom v nekem trgu na Sp. Štajarskem.

Kdo? pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

(157) 3-1

Odda se

50—100 meterskih centov — sladkega sena in otave

po 7 kron met. cent, blizu Gornjesavinske doline.

(132) 3-3

Kje, pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

(121) 5-5

Nova hiša

z nekoliko posestvom v bližini dveh velikih tovarn, pripravna za gostilno ali drugo obrt je pod ugodnimi pogoji naprodaj.

Kje, pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

Gumi za požlahtnenje vinske trte

najboljše vrste, dobiva se v trgovini D. Hubarja v Celju

Ivan Rebek

ključalničarski mojster

(151) v Celju 6-1

Poljske ulice št. 14

— priporoča —

najfinejše, najboljše

in najvarnejše

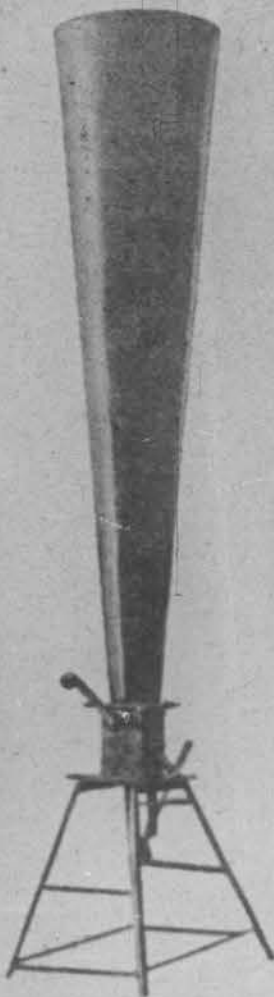
patentirane

strelne

priprave

proti toči.

Ceniki z opisom uporabe na zahtevanje brezplačno.

Spreten kovač

kateri je izurjen tudi v ključalničarskih delih, se takoj sprejme.

Kje, pove upravnistvo „Domovine“ v Celju.

(142) 2-2

Učenca

z dobrimi šolskimi spričevali sprejme v uk takoj trgovina mešanega blaga Karol Rayer, Arclin pri Vojniku.

(134) 3-2

Učenec za pekarijo

močan, ne pod 15 let star, se išče za takojšnji vstop v boljšo pekarijo v Gradcu. — Več pove

(155)

M. HOJNIK, Levec pri Celju.

Posestvo se proda.

Hiša s 5 sobami, gospodarsko poslopje s 3 svinjskimi hlevi in 4 orali zemljišča se proda skupno ali deloma. Leži blizu tovarne ob okrajni cesti. — Več pove Franc Plaskan, posestnik na Groblj p. s. a. Št. Pavel v Sav. dolini.

(149) 1

Originalni Singer-jevi**šivalni stroji**

so mojsterski v konstrukciji in izvedbi.

Orig. Singerjevi šiv. stroji

so neobhodno potrebni za domačo rabo in obrt.

Orig. Singerjevi šiv. stroji

so najbolj razširjeni pri tvorniških delih.

Orig. Singerjevi šiv. stroji

so neprekosljivi glede vztrajnosti in trpežnosti.

Brezplačni poučni tečaji tudi v modernem

umetnem vezenji.

SINGER Co. del. družba šiv. strojev.

* Celje, Kolodvorske ulice št. 8. *

Svetovna razstava Pariz 1900

(156) 2-1

„GRAND PRIX“

najvišje odlikovanje.

Zenitna ponudba.

32letni samec v večjem, lepem kraju ob juž. žel. išče znanja z izobraženo gospico v primerni starosti z nekaj 1000 gl.

Ponudbe s sliko, ki se vrne, pod naslovom „Učitelj“ na uredništvo lista.

(147) 2-2

Za tajnost se jamči.

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbiri.

Opozarja na svojo bogato zalogo železja, jekla, traverz, žice, kovanih in žičnih žrebljev, vodovodnih cevi, plugov, motik, rovnic, vsakovrstnih lopat, gnojnih in sene-nih vil, verig, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske posode in priprav, stavbenih in pohištvenih okov, štedilnikov, raznotere stroje za poljedelstvo itd.

Tomaževa žlindra! Najboljši gnoj za travnike, polja in vinograde.

Velika izber kos!

Travniške brane!

JOŽE KREGAR

KLEPAR V CELJU.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da bodem (133) 3-3 izvrševal

kleparsko obrt

namesto VENCELJ-a KOBAR

kateri se je preselil v Ljubljano, in sicer v ravno isti delavnici. Prizadeval si bodem solidnim delom pridobiti in ohraniti naklonjenost strank.

Priporočam se torej slavnemu občinstvu za naklonjenost in podporo.

V CELJU, dne 1. aprila 1902.

JOŽE KREGAR

Novna ulica št. 11. (Čamerikova hiša.)

Popolnoma novo**damsko kolo**

„HECHIAL PREMIER“ je radi bolezni na prodaj. Vprašanja na Jelo Česnik na Dolu pri Hrastniku.

(148) 3-2

Naznanilo in priporočilo.

Vljudno naznanjam sl. občinstvu in prečast. duhovščini, da sem na novo otvoril v lastni hiši na Bregu pri Celju št. 17 čisto

novourejeno mesnico.

Sekal bodem v tej mesnici le meso pitanih volov in govede ter telet najboljše vrste. Priporočam se za mnogobrojni obisk in zagotavljam snažno, točno in ceno postrežbo. Kdor kupi le enkrat, prepričal se bode, da nimam konkurence in da tako nizkih cen nima nihče.

Z velespoštovanjem

(420) 15-15

Anton Pleterski

mesar in posestnik